12 MART DİZİSİNDE BUGÜN

Hüseyin arabadan indi. "Peşimizden ne geliyorsunuz" diye bağırdı. Gelenler, Denizler değil polislerdi

METE YAKALANIYOR

8. sayfada

Aydınlık
Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!
PAZARTESİ 24 MART 1980
10 LİRA

okuduğunuz gazeteleri atmayın!

Evlerde yığılı eski gazeteleri yeni Aydınlık'ların basımında değerlendirmeye çağırıyoruz. Okunmuş gazeteleri topluyoruz.

ayrıntılı bilgi 5. sayfamızda

TİKP Merkez Komitesi, üç işyerinde grevleri erteleyen hükümeti protesto etti

«Hükümet, grev ertelemeleri ile milli güvenliğe zarar veriyor»

■ «Demirel hükümeti, işçilerimizi kötü yaşam koşullarına mahkum etmek isteyen işverenlerin yanında saf tutmuştur»

■ «Grevlerin ertelenmesi, iç kargaşalık yaratmak isteyen güçlere koz vermiştir»

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Merkez Komitesi bir açıklama yaparak, MESS'e bağlı iki işyerinde ve Marsa'daki grevleri erteleyen hükümeti protesto etti. Ankara'da çalışmalarını sürdüren TİKP Merkez Komitesi, grevlerin yasaklanmasına ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamayı yaptı:

"İşçi sınıfımız ağırlaşan ekonomik koşullar nedeniyle ücret artışı ve yeni sosyal haklar istemektedir. Bu isteklerin karşılanmaması ve patronların uzlaşmaz tutumları karşısında işçilerimiz haklı ve zorunlu olarak greve çıkmaktadırlar. Grev, işçilerimizin yasal ve en doğal hakkıdır. Grevlerin ertelenmesi, patronlara destek olmaktadır.

"Demirel hükümetinin bu kararını protesto ediyoruz. İşçi aleyhtarı tutum terkedilmeli, grevlerin ertelenmesi durdurulmalıdır.

"Demirel hükümeti, grevleri ertelerken, işçilerimizin hak mücadelesinin milli güvenliğimizi zedelediğini iddia etmektedir. Tam tersine Demirel hükümetinin kararı, milli

(Devamı sa. 7. sü. 8'de)

15 gün işkence gördükten sonra kaburgaları kırılan ve omurilğinde zedelenme olan Kaplan Uçuk'a sadece 5 günlük rapor verildi.

İşkenceden yürüyemeyen gence sadece beş günlük rapor verildi

■ İstanbul'da da TİKP ilçe yöneticisi bir haftadır işkence görüyor

Yazısı 7. sayfada

Çıkartılması kararlaştırılan Çukosen üyesi işçilerin sayısı 3 bini buluyor

Hükümet yeni bir Tariş mi istiyor?

Çukobirlik'te ilk elde 400 işçi atıldı

■ Maaşları ödenmeyen İplik Fabrikası işçileri yemek boykotuna gidiyor

ADANA (ÖZEL)

ÇUKOBİRLİK Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Savatlı'nın, Birlik'e bağlı işletme ve birimlerle 3 bin kişilik istihdam fazlası olduğu ve bunların mutlaka işten çıkarılacağı yolundaki açıklamasının ardından, Adana'da Çukobirlik işletmelerinde görevli Çukosen üyesi 3 bin işçinin çıkartılmasına başlandı.

Tariş olaylarından sonra yapılan uyarılara ve gerek Bakanlığın ve gerekse Yönetim Kurulu Başkanı Savatlı'nın aksi yönde teminat vermesine rağmen, böyle bir tensikat uygulamasına gidilmesi gerek fabrikadaki işçiler arasında gerekse Adana'daki diğer işyerlerinde büyük tepkiyle karşılandı.

Sahte solcuların kargaşalık çıkarma siyasetine zemin hazırlayan ve geniş işçi kitlesine yönelik açık bir saldırı niteliğindeki bu uygulamadan sonra bölgede havanın gerginleştiği bildirildi.

Bu arada, Çukobirlik'e bağlı İplik Fabrikasında da işçilerin yarın, son uygulamaları ve maaşların ödenmemesini protesto etmek için yemek boykotu yapacakları, isteklerinin yerine getirilmemesi halinde ise hak grevine başlayacakları öğrenildi.

Dalgalanmaya mı bırakıldı?

Adaylar ilk turlarda elenmemek için ortaya çıkmıyor

■ CHP'li Mehmet Sönmez, Parlamentonun itibarını zedelememek için itiraz ettiğini söyledi

■ Batur, aday gösterilmeyi bekliyor

■ MSP'li Baffal, ilk turlarda aday çıkmamasını adayların cesaretsizliğine bağlıyor

ANKARA (ÖZEL)

CUMHURBAŞKANLIĞI seçiminde ilk gün beklenmedik bir şekilde aday çıkmaması, kamuoyunda seçimin dalgalanmaya bırakıldığı şeklinde bir izlenim yarattı. Adayların ilk turlarda elenmek ve seçilme şansını kaybetmemek için ortaya çıkmadıkları belirtiliyor. Öteden beri ilk turların bir nevi eleme turları olması ve esas çekişmenin son günlerde birkaç adayın arasında cereyan etmesi çekingenliğe yol açıyor.

Bu arada, parlamenterler Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aday bulunmaması nedeni ile turlara geçilememesinin ilk kez görüldüğüne ve bunun Parlamentonun itibarını zedeleyici bir durum yaratacağına dikkat çekerek yarın toplanacak TBMM Genel Kurulunda mutlaka aday çıkacağını belirtiyorlar.

(Devamı sa.7, sü.5'te)

Baharı karşıladılar

Odunsuz, kömürsüz, mazotsuz kış yıl gibi geldi

HABER MERKEZİ

HİÇ bitmeyecekmiş gibi görünen, soğuk, sıkıntılı, yokların peşinden koştuğumuz en uzun kış nihayet bitti ve bahar geldi.

Sabahın erken saatle-

(Devamı sa.7, sü.1'de)

CHP'den, AP'den, DP'den, SDP'den ve TİP'ten ayrılarak TİKP'ye katıldılar

Katılanlar arasında CHP'nin Belediye Başkan adayı Alaattin Okka, CHP eski Gençlik Kolu Başkanı Ömer Sünter, SDP İlçe Başkanı Mehmet Sezgin ve DP Yönetim Kurulu üyesi Fevzi Kuzu ile birlikte AP'den, TİP'den ayrılanlar da var

Bir öğrencinin aylık asgari gideri 5000 lira

DGBF, öğrenci kredilerinin artırılmasını istedi

■ «Yurtlar zorbalardan temizlenmelidir»

■ «Kredi ve Yurtlar Kurumu Yönetim kurullarında öğrenciler de temsil edilmelidir»

ANKARA (ÖZEL)

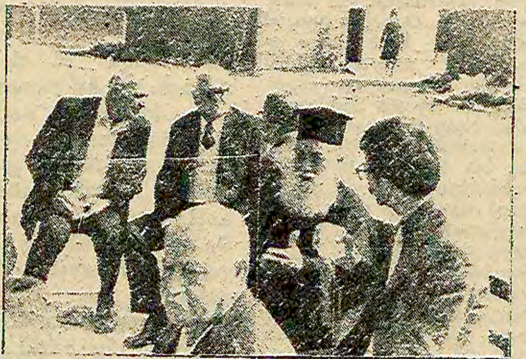
DEVRİMCİ Gençlik Birlikleri Federasyonu (DGBF) Genel Başkanı Ali Tablacı, bir öğrecinin bir ayda asgari giderinin 5 bin lira olduğunu söyleyerek, kredilerin yükseltilmesini ve her ay ödenmesini istedi.

Tablacı'nın açıklaması şöyle:

"1. Öğrenci kredileri ihtiyaca cevap verebilecek bir düzeye yükseltilmeli, eşel-mobil sistemine bağlanmalıdır. Federasyonumuzun yaptığı bir araştırma sonucuna göre bir öğrencinin en temel ihtiyaçları (barınma, beslenme, yol parası) için ayda en az 5 bin liraya ihtiyaç vardır. Krediler bu durumu dikkate alarak yükseltilmeli ve 3 ayda bir değil, her ay öden-

(Devamı sa. 7. sü. 8'de)

Yakalanan MHP'liler açıklanmıyor

İçişleri Bakanlığı son 15 günde 1815 kişinin yakalandığını açıkladı

ANKARA (ÖZEL)

POLİS bölgesinde meydana gelen olaylarda son 15 gün içerisinde 1815 kişinin yakalandığı ve 227'sinin adli makamlarca tutuklandığı belirtildi.

İçişleri Bakanlığından yapılan açıklamada, çeşitli operasyonlarda yakalanan 1815 kişinin 14'ü öldürme, 12'si silahlı gasp, 16'sı kaçakçılık, 963'ü silahlı saldırı ve çatışma olayları sanıkları olduğu bildirildi.

Bu arada açıklamada, kamuoyunda "solcu" olarak bilinen gruplar sayı olarak ve örgüt isimleri ile belirtilirken, çeşitli operasyonlarda yakalanan MHP'lilerden hiç bahsedilmemesi dikkat çekti.

Operasyonlarda 7 otomatik tüfek 6 av tüfeği

(Devamı sa. 7 sü. 8'de)

Kirazlı TİKP'ye yöneliyor

Değişik partilerden istifa eden 30 Kirazlı TİKP'ye katıldı

Çeşitli partilerden istifa ederek TIKP'ye katılanlarKiraz ilçe binasında düzenlenen törende.

İZMİR (ÖZEL)

ÇOĞUNLUĞUNUN CHP'den ayrılanların oluşturduğu, AP'den, DP'den, SDP'den, TİP'den ve MHP'den istifa eden 30 Kirazlı törenle TİKP'ye katıldı.

TİKP'ye yeni katılanlar arasında, geçtiğimiz seçimlerde CHP'nin belediye başkan adayı olan ve AP'li aday karşısında seçimleri 190 oyla kazanamayan CHP İlçe Yönetim Kurulu üyesi Alaattin Okka, CHP eski Gençlik Kolları Başkanı Ömer Sünter, SDP Kiraz İlçe Başkanı Mehmet Sezgin, DP İlçe Yönetim Kurulu üyesi Fevzi Kuzu, CHP Gençlik Kolu Yönetim Kurulu üyesi Sebaattin Okka ve bir çok CHP delegesi de var.

(Devamı sa.7, sü.1'de)

Apocular, Doğuda şoförlerini öldürdükleri arabaları Ankara'da satıyorlar

■ Diyarbakır'da bir kahvehane tarandı, 1 kişi öldü

■ İstanbul'da Çağlayan semti ev ev arandı 100 kişi gözaltına alındı

Yazısı 7. sayfada

İZLENİMLER

Sade ve anlamlı bir tören

AHMET ŞÜKRÜ BÜYÜKER

DOLMUŞTAN iner inmez, direklerin altına toplanmış köylüler gibi biz de belediye hoparlöründen yapılmakta olan anonsa kulak kabarttık.

"TİKP Kiraz İlçe Örgütü Başkanlığından duyurulur..... Partimize yeni katılanlar için yapılacak törene bütün Kirazlılar davetlidir. Tören ilçe binamızda yapılacak."

Parti binasına vardığımızda fazla insan göremedik ortalıkta. Kararlaştırılan saate daha epey

(Devamı sa.7, sü.1'de)

İçten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Cumhurbaşkanı ve hanımlar

Hanımlar sanki kendileri seçilecekmiş gibi paçaları sıvadılar. Yok yok, bizde, eşitlik meşitlik, muradına ermiş ama, daha hanımdan bir numaralı vatandaş düşünülmüyor.. . Pederşahi bir toplumuz!... Efendim, Mecliste, gereken yaşta hanım yok...

– Tamam da...erkek olsa, hemen önce kontenjan senatörlüğü düşünülür... Eee kadınlar için, neden işlemiyor bu davranış?... (Nermin Abadan yok mu?)

Orası ilginç değil, geçerken değindim sadece.

Çaylarda bu konu dudaklarda. Kavgalarda bu konu dudaklarda. Her Allahın günü hanımlar, yeni bir isim ortaya atıyorlar. Bir numara vatandaşlığa aday!

Kemal Demir diyor bir kalantor, bir çayda

– Neden?..

– Canım geçenlerde, Ankara Kız Enstitüsüne oniki giysi birden ısmarladı da ondan, diye kesin yanıtlanıyor soru.

İnsanın bol parası varsa, böyle büyük bir amaç uğruna olmadan, oniki giysi ısmarlayamaz mı?...

Derken efendim, kadınlar kolu birbirine içtenlikle temennilerde bulunuyor:

– Örneğin?...

– Örneğin, ev sahibi Leman Batur'a (Muhsin Batur'un Eşi)... 'İnşallah sizi köşkte görürüz,' diyor.

Ve arkasından artık Leman Batur işitti mi işitmedi mi bilemeyiz ama başını sallaya sallaya ekliyor:

– Oraya da pek yakışırsınız...

Çaylarda hanımlar, son noktayı koyuyorlar:

– Artık, kime kısmetse!..

Demek ki artık kamuoyu iyice, alesta durumunda!.. Ve kadınlar buna karışmışsa.

Eski politikacıya çağrı

Eski politikacıların birine çağrı:

Abi... Meclisteki Gimada da, birkaç gün içinde, gümrükten çekilmeyen mallar satılacakmış.

– Satılır, n'olacak. Orası Gimaların Giması değil mi?...

– Abi, senin de eski politikacı olarak hakkın var, gidip almaya.

– Hakkı varmış n'olacak?...

– Bu haber be!... Haberin kuyruğu boynuzu olmaz ki.. Biz de yorumsuz, haber diye veriyoruz!...

1 Numaralı vatandaşlığa doğru en çok sivrilen isim, Sayın Cahit Karakaş'ın ismiymiş.

İsimler, ısımler, isimler

Her vatandaşın böyle adaylıklara hakkı vardır elbette, Cahit Karakaş, bu hak öncesini iyi kullanıyor.

Milli Birlikçilerin eşleri bile:

– Ondan çalışkanı var mı,diyorlar bir daha demiyorlar!...

Seçimler heyecanlı oluyor doğal olarak, demokrasinin egemen olduğu ülkelerde!..

Kimi halkla ilişkileri keşfediyor.

Kimi göbek atıyor.

Kimi dansediyor.

Herkes seçim öncesi deşarjını başka türlü yapıyor...

– Peki sen ne diyorsun?...

Ben mi?..

Yunus Emrece diyorum ki:

"Benim içimde bir ben var, benden içeri"

O ben:

– Ben istemiyorum diyor Sayın Karakaş'ı!

– Neden?...

Kusur bulduğumdan değil. Benim Devlet Başkanı imajım azıcık değişik!...

Cahit Karakaş: Bartınlıdır. Evet.

Bir denizci ailesindendir: Evet!

Almanya'da okumuştur: Evet.

Mühendistir: Evet.

Yeni tanıyana sempatik gelir. Evet!...

Çalışkandır. Evet.

İyi ama, bütün bunlar, bende de vardır, bir de sıcaklık artısıyla. Ben istiyorum ki, bir şeyiyle; ister bilgisiyle ister soğukkanlılığıyla, ister uçsuz buçaksız görüşüyle, benden kat kat üstün olsun. Bu da vatandaş haklarımdan biri değil mi?..

– O burnunun büyüklüğünde, o eşsiz megalomaninde,böyle birisini görebiliyor musun sen Nimet Arzık?

– Evet!...

– Peki kim? Kimler?...

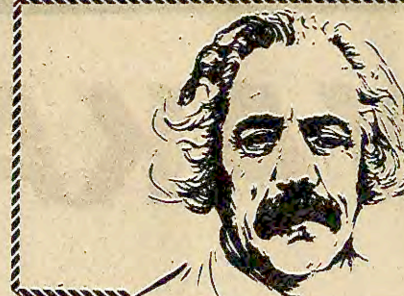
– Diyeyim de saldırabilesiniz değil mi?... Yooo, demem.

Derken efendim

Gene ellerinin hamuruyla, hanımlar girişiyorlar, iki börek bir dolma arasında. Birbirlerine yağ çekiyorlar:

– Neden Pembe Köşk'ün sahibesi

(Devamı sa. 7. sü. 1'de)

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

●"Ulus" sözcüğü "millet" karşılığı olarak Anadolu Türkçesinde 14. yy.dan bu yana kullanılmaktadır

ULUS

●Bilmemek bir suc sayılmaz, ancak bilmediğini bile bilmemek, bilir görünmek, bilgin geçinmek başkalarını kandırmak için dili bir basamak gibi kullanmak saygısızlığın da ötesinde bir yakışıksızlıktır.

TERCÜMAN gazetesi"nin 17 Mart 1980 sayısında, "Yaşayan Türkçe" genel başlığı altında sürdürülen yeni dile çatmalar gitgide bir güldürmece niteliğine büründü, alaylık iş oluverdi. Çevresinde başarısızlığı, kendi çalışma alanında bile yetersizliği, sığlığı ile eğlence konusu olan birisi "ulus" sözcüğünü ele alarak eskiye, yıpranmışa, ortaçağın bile gerisinde kalmışa olan derin özlemini sergiledi. Adını anmak istemediğim, daha doğrusu pek de gerekmediği, bu yazarın üzerinde durduğu konunun ne denli yabancısı olduğunu göstermek için birkaç örnek verelim. "Ulus" sözcüğünün "uluş" olduğunu, bunun da Moğol dilinden geldiğini, "aşiret, kabile, köy, oba" gibi anlamlarda söylendiğini, Anadolu Türkçesinde bulunmadığını ileri süren yazarın bu alanda en küçük ölçüde bilgisi olmadığı anlaşılıyor. A. Caferoğlu'nun "Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, 1968" den başka kaynak bilmeyen sayın yazar çok mu çok yanılıyor. "Ulus' sözcüğü "millet" karşılığı olarak, Anadolu Türkçesinde, XIV.yy.dan buyana kullanılmaktadır. Onun sandığı gibi "ulus" yalnız oba, aşiret, köy anlamına gelmez. Önce şunu bilmeli ki "millet" sözcüğünün "nation" karşılığı kullanılması Renaissance'tan sonradır. Bu yüzden eski Türklerde, çağdaş anlamda, "millet" kavramı arama olanağı yoktur. "Millet", Batı uygarlığına ulusal toplulukların, dillerin oluşmasıyla giren, bağımsız devletleri niteleyen "nation" karşılığını yeni kazanmıştır. Doğu uluslarında, özellikle İslam ülkelerinde, çağdaş anlamda "millet" kavramı yoktu. Eski Türklerde bu anlamda "budun" sözcüğü vardı, o da çağdaş "millet" karşılığı değildi, olamazdı. "Renaissance" dan önce, bugünkü anlamda "millet" adı verilecek nitelikte topluluklar oluşmamıştı ki Doğuda da böyle bir kavram geçerlik kazansın. Fransızca bilir geçinen yazarın ne denli yanıldığını göstermek için "millet" karşılığı ileri sürdüğü "nation" sözcüğünün kökenini araştıralım.

Fransız "nation" sözcüğünün kökü sanskritçeden Grek-Latin dillerine geçen, "doğmak" anlamına gelen genos/ genere/ genesis sözcükleridir. Sanskrit dilinde buna janah, janati denir ki soy, köken, kaynak, kan gibi anlamlarda söylenir. "Nation" sözünün kökünde sayın yazarın ileri sürdüğü, bilemediği "millet" anlamı yoktur. Nitekim "millet" sözcüğü de yazarın sandığı "insan topluluğu" değil, "yazılmış" anlamındadır. Ortada bir "uydurma" varsa o da ulus, budun, boy, oba sözcüklerinde değil, konuyu bilmeden bilir görünenlerin, çevresindekileri böylece kandırmaya çalışanların ileri sürdükleri "millet" tedir. Öte yandan Osmanlı toplumu bugünkü anlamda "millet" anlayışını değil "ümmet" inancını benimsemiş "aşiret" topluluğuna dayandığından, bir "aşiret imparatorluğu" olduğundan onda çağdaş anlamda "millet" aramak boşunadır.

Ulus kavramı bir insan topluluğunu dile getirir. Bu topluluk bugün "millet" anlamında söyleniyor. Eskiden başka anlam taşıması bugün için geçersizliğini göstermez besbelli. Oysa "ulus" kavramı, aşağıda verilecek örneklerden de anlaşılacağı üzere, günümüzde "millet"in karşılığı olan "aşiret", insan topluluğu anlamında söylenirdi. Yunus Emre'nin:

"Gayridür her milletden bu bizüm milletimüz" dizesinde "millet" sözcüğü bugünkü anlamda mı söylenmiştir? Sayın yazar buna olumlu karşılık verebilir mi? Oysa adı geçen yazısında, "millet" sözcüğüne çağdaş bir anlam verdiği açıktır. Peki Yunus Emre bu sözcükten ne anlamış dersiniz? Çağdaş bir topluluğu mu, yoksa "ulus", oba, boy, oymak, aşiret gibi insan topluluklarından birini mi? Mütercim Asım'ın ünlü "Kamus Tercemesi"nde "millet" karşılığı "ulus" sözcüğü için "konar göçer insan topluluğu"... dedikten sonra "Türkmenler buna ulus" derler diyor (c.1.s. 335). Demek "ulus" sözcüğü unutulmuş, yeni ortaya atılmış değilmiş. Ayrıca, yazarın ileri sürdüğü gibi "Anadolu ağzında hiç kullanılmadı' da diyemeyiz, işte örnekler:

Dahi bir biti yazdı Calus'e ol
Ki beğ olmuş idi bir ulusa ol

Yine dönmedim ya'ni
namusdan

Yol azdım ırak düşdüm
ulusdan
(Süheyl-ü Nevbahar
çev. XIV.yy.

Muhalif olub âhir Türk ulusı
Getürdi üstine anun ulusı
(Hikmetname, XV. yy.)

Virüb tâc-ü kemer taht-ü
külâhı
Anı kıldı ulusun pâdişâhı
(Şehname tercemesi
XIV. yy.)

Bu örnekleri istediğimizce çoğaltabiliriz burada, ancak gereği kalmadı sanırız. "Ulus" sözcüğünün XIII.y.y sonlarından başlayıp Mütercim Asım'ın yaşadığı XIX. yüzyıla değin söylendiği bu açıklamadan anlaşılmaktadır artık. Şimdi, biraz da, "Tercüman" sözcüğü üzerinde duralım, onun da ne denli uydurma olduğunu görelim: "Tercüman"ın yarısı Arapça, yarısı Farsçadır."Tercüman' sözcüğünün kökü "geriye dönme, geriye gitme" anlamına gelen "rücu'"dur, bundan irca, irtica, mürteci gibi yakışıklı kavramlar türemiştir. Bir dilden başka bir dile çeviri yapana Arapçada "mütercim" denir ki o da "geriye eskisine götüren, aktaran" anlamındadır, Türkçesi "dilmaç"tır. Sevgili okuyucu şimdi anladın mı "tercüman"la onun çevresinde toplananların, bir türlü bilemedikleri eski dili savunanların nereden kaynaklandığını, neden boyuna "rücu" ettikleri-ni?

Adı geçen yayın aracının, kökenini bilmediğinden, uydurma sandığı sözcüklerden biri de "egemen"dir, bunun Grekçe–Fransızca "hegemonia"dan geldiğini ileri sürerler. Bu da uydurma, yalan bir savdır. Gümüşhane-Kelkit yörelerinde "ekemen" diye bir sözcük vardır, "kendi başına buyruk, büyük, gönüllü, kendini beğenmiş, kimseye boyun eğmeyen" gibi anlamlarda söylenir. Anadolu Türkçesinde, bugün, "ege, eke, eğe" sözcükleri vardır, kullanılmaktadır. Anlamlarının değişik olması önemli değildir. "Millet", "nation" örneklerinde bunun doğal olduğunu gördük, dil olduğu gibi kalmıyor, çağlarla, insanlarla, toplumlarla değişiyor boyuna. "Eğe" sözcüğü bir nesneyi "elinde bulunduran", arapça "sahib" anlamındadır. "Eke" ise ulu, yüce, büyük, dahi, görgülü, becerikli, başarılı, üstün karşılığında söylenir. Bu üç sözcüğün (eğe, ege, eke) kökeni birdir, nitekim Arap yazılarıyla yazılınca değişik türde okunmazlar pek. Değişme, Anadolu ağızlarının bir özelliği yüzündendir, ayrı kaynak dolayısıyla değildir. Eski yazıyı bilenler bunların yazılışından anlamını çıkarmada güçlük çekmezler pek.

Yeni Türkçede bulunan "genel", "özel" sözcüklerindeki "el" ekinin de pek yaygın olmadığını, uydurmalığını ileri sürer "rücu yazarı" boyuna Peki halk dilinde geçen "süre", "mehil, müddet" anlamına gelen "önel", ile "göz"den türeyen "güzel" sözcüklerindeki "el" eklerine ne diyelim, "Tercüman" yazarları bilmiyorlar diye Türkçeden atalım mı? "Ulus" sözcüğünün Moğolca "uluş" tan geldiğini, Türkçe olmadığını ileri süren yazara soralım: Tavuk, ceylan, ala, çomak, ağa, and, ardıç, cıda, çamur gibi sözcükler Moğolca değil mi? Türkçede yabancı sözlerin bulunması dil bakımından bir eksiklikse, bu neden yalnız Moğolca için geçerlidir de Arapça, Farsça için değil mi?

Bu örneklere dayalı açıklamadan sonra üzerinde durmak istediğimiz önemli konu yenileşme olayıdır. Kişi, içinde yaşadığı toplumun olanaklarıyla bağlaşımlıdır, sınırlanmıştır biraz da. Onun yaşadığı toplumu aşması, daha ileri bir aşamaya varması yaratıcı gücüne bağlıdır. Yenileşme kişinin doğal yapısı gereğidir. Toplumun bunda katkısı, etkisi kişinin yeteneğine, olayları kavrayış gücüne dayalıdır. Toplum kayadan insan yaratamaz, ancak düşünce bakımından, kayalaşmaya yatkın olanın katılaşmasını hızlandırır. Bunu da, kayalaşmaya yatkın olanı bir kıyıya iterek, kendi başına bırakarak yapar. Kişinin kayalaşması, gelişen topluma yabancı kalması, gelişim olayının dışına çıkmasıdır.

Bu karşı çıkışın arkasında aşağılık duygusu, yetersizlik, başkalarının başarıları karşısında duyulan eziklik, çöküntü gibi sarsıcı durumlar vardır. Bu durumların incelenmesi, bize, yalnız insanların değil inançların, düşünce ürünlerinin, akımlarının da kayalaşmaya elverişli olduğunu gösterir açıkça. Kendi kendini yenileyemeyen, varlığını bir "değişmezlik" içinde sürdürmeye çalışan ne varsa katılaşmaya elverişlidir. Katılaşma olayı insanda ölüm korkusunu, geleceğe kalamayış ürpertisini uyandırır. İşte bu korku insanda eskiye sarılmakla, geçmişi savunmakla yeni bir kurtuluş yolu bulacağı sanısını uyandırır, geleceğin yerini geçmiş alır. Bu da, sanıldığı gibi, gelişigüzel bir olay değil, bir yaşama, kendini kurtarma eğiliminden doğar. "Yapıt" sözcüğünün gereksiz olduğunu ileri süren bir kimsenin, bu düşüncesi yerinde olsa bile, "millet" kavramının nereden geldiğini bilmeden, onu savunması bilinç bulanıklığı içinde yüzdüğünü gösterir. Burada kavram bir araçtır, yeniye karşı çıkanın gerçek yüzünü örtmeye yarayan bir örtüdür ancak. Olayın özünde araştırma, bulma, yeniyi kavrama yetersizliği vardır. Bunları söyleye söyleye, yaza yaza usandık doğrusu. Ancak içinde bulunduğumuz durum, bizi ister istemez, eski konuları yeniden ele almaya itiyor. Sözgelişi, gene 'Tercüman gazetesi' nin 19 Mart 1980 sayısında, 'Yaşayan Türkçe" sayfasında "Azerbaycan Kültür Derneği" üyesi bir kişi "örgüt", "görenek" sözlerine karşı çıkıyor, bunların "uydurma" olduğunu söyleyebiliyor. Oysa bu sözcükler yüzlerce yıldır söylenen, yeni Türkçe ile ilgisi olmayan, Türkçe sözlerdir. Bunların bile hangi dilden olduğunu bilemeyen kimselerin toplandıkları bir yayın aracının nesine inanılır?

Bilmemek bir suç sayılmaz, ancak bilmediğini bile bilmemek, bilir görünmek, bilgin geçinmek, başkalarını kandırmak için dili bir basamak gibi kullanmak saygısızlığın da ötesinde bir yakışıksızlıktır. İnsan da böylesi davranışlarıyla, tutumlarıyla kendini açığa vuran, ortaya koyan bir varlıktır. Yeni Türkçeye karşı girişilen, çokluk bilgisizlikten, yetersizlikten kaynaklanan saygısızca saldırılar gelişmeyi önleyemez, ancak böyle yapanların içyüzlerinin anlaşılması konusunda birer belge olabilir geleceğin araştırıcılarına.

Geçtiğimiz Hafta

Cumhurbaşkanlığı için aday çıkmadı

Türkiye Cumhuriyetinin 7. Cumhurbaşkanını seçmek üzere cumartesi günü toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi aday gösterilmediğinden turlara geçemedi. TBMM'nin dört dakika süren birleşimi sırasında aday gösterilmeden turlara geçilmesine CHP Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ile MSP Grup Sözcüsü Şener Battal itiraz edince, Başkan Cahit Karakaş, 25 Mart Salı günü toplanmak üzere oturumu kapattı.

CHP ile AP'nin üzerinde uzlaşabilecekleri bir aday bulunmadan Cumhurbaşkanlığı seçimi turlarının uzayacağı konusunda bütün siyasi çevrelerin aynı görüşü paylaşmalarına rağmen, Ecevit'in diyalog önerisine Demirel'in "Önce Meclisin eğilimini görelim" cevabını vermesi, seçimin uzayacağı izlenimini doğurdu.

AP ve CHP'nin aday göstermemelerinde, henüz uzlaşabilecekleri bir adayı bulamamalarının yanı sıra, kendi gruplarının da tamamen desteğini alacak ve ikna edebilecek bir ismi tespit edememeleri yaygın bir kanaat. Yarın tekrar toplanacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki gelişmeler ise merakla bekleniyor .

İŞÇİ HAKLARI, TÜRK-İŞ'İN VE HÜKÜMETİN TUTUMU

Başbakanlık bünyesinde kurulan Toplusözleşme Koordinasyon Kurulu ve eşel-mobil yasa tasarısına tepkiler gelişirken, Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide bir basın toplantısı düzenleyerek işçi haklarının geriye götürülmesine müsaade etmeyeceklerini açıkladı. Hükümetin toplu iş sözleşmelerine müdahale etmeye hazırlandığını belirten Şide, kıdem tazminatlarının vergilendirilmesine karşı çıkacaklarını ve adaletsizlik giderilmezse tepkilerinin çok büyük olacağını bildirdi. Öte yandan Türk-İş Genel Başkanı Denizcier de, ZMİS Genel Kurulunda yaptığı konuşmada, asgari geçim indirimi mayıs ayına kadar gerçekleşmezse şalter indireceklerini söyledi.

Bu arada, Maden-İş'in başlattığı grevdeki işyerlerinin sayısı da 52'ye çıktı. Toplam 108 işyerinde grev kararı alan Maden-İş'in önümüzdeki hafta içinde diğer işyerlerinde de greve çıkması bekleniyor.

DOĞUDA BÖLÜCÜLÜK TOPLANTILARI VE APOCU-KUK ÇATIŞMASI

Rusya'nın yönlendirdiği Özgürlük Yolu, Şıvancılar ve Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK) adlarıyla tanınan bölücü örgütlerin bundan bir ay kadar önce Diyarbakır'da, daha sonra da Ankara'da bir toplantı düzenledikleri ve Türkiye'ye karşı eylem birliği kararı aldıkları öğrenildi. Doğudaki bölücülük çabaları hızlanırken, Apocular ve KUK'çular arasındaki çatışma da şiddetlendi. Kızıltepe ve Ceylanpınar'daki çatışmalarda 5 kişi ölür, çok sayıda kişi de yaralanırken, daha sonra devam eden çatışmalara diğer gruplar da katılarak, olayları bölge çapında sürdürdüler.

Önceki hafta, komando Mustafa Baki Gülcan'ın Edirne Cezaevinden kaçırılmasından sonra, geçtiğimiz hafta da Van Cezaevinden 33 mahkumun kaçması halkın dikkatinin cezaevlerinde toplanmasına neden oldu.

İSRAİL ZİNDANLARINDAKİ 7 YILDAN SONRA BİR DE TÜRKİYE'DE BASKI

Haksız yere 7 yıl İsrail zindanlarında yatan devrimci Faik Bulut cezasının tamamlanmasından sonra Türkiye'ye dönünce havaalanında gözaltına alındı. Faik Bulut'un uluslararası terörist olduğunu öne süren güvenlik yetkilileri, kendisini bir hafta boyunca sorguya çektiler. Salı günü İstanbul'dan, Ankara'ya gönderilen Bulut burada tutuklanma istemiyle mahkemeye sevkedildi. Mahkeme ise Faik Bulut'un, suçsuz olduğunu belirterek serbest bıraktı.

EL SALVADOR KARIŞTI

Orta Amerika ülkelerinden El Salvador'da 14 eyalette aynı anda başlatılan ayaklanmalarda 60 kişi öldü, çok sayıda tarım kuruluşu da bombalandı. Küba'nın destekleyip kolladığı maceracı grupların başlattığı çatışmalar ülkenin bir iç savaşa doğru sürüklendiği izlenimini verdi. El Salvador'daki çatışmaların önümüzdeki günlerde daha şiddetlenmesi bekleniyor.

OLAYLAR/SORUNLAR/GÖRÜŞLER

YENİ VERGİ TASARILARI ÜZERİNE

Ali Rıza Yurtsever

KAMUOYUNDA büyük tartışmalara yol açan yeni vergi tasarıları, Mali İstikrar Kanunu tasarısı adıyla parlamentoya sevkedilmiştir.

Alınan ekonomik önlemlerin bir parçası olan, yeni vergi tasarılarıyla hükümetin ekonomik alanda almak istediği önlemler şimdilik (!) tamamlanmış görülmektedir.

Değişiklikler...

1- Asgari ücret düzeyindeki geliri vergi dışı bırakmak, 2- Adaletsiz vergilemeyi önlemek suretiyle vergi sistemini adil, basit ve verimli bir yapıya kavuşturmak, 3- Gönüllü tasarruf ve şirketleşme teşvik edilerek, yatırım teşebbüs ve ihracatı artırmak gerekçesiyle söz konusu tasarıların hazırlandığı söylenmektedir.

Vergi nispetleri ile muafiyet ve istisnalar vergi mevzuatının en belli başlı noktalarını oluşturmaktadır. Hazırlanan son tasarılarda değiştirilmek istenen 40'ı aşkın maddelerin büyük bir bölümünün bu alanda yoğunlaşması hükümetin esas niyetini ortaya koymaktadır..

Kurumlar Vergisi Kanunundaki değişiklikler...

Hazırlanan tasarıda kurumlar vergisinde yeni bir hüküm getirilmiştir. Tüzel kişiliği bulunmayan yatırım fonları ile yatırım ortakları sermaye şirketleri gibi gösterilerek kurumlar vergisi kapsamına alınmıştır. Değişiklik gerekçesinde de belirtildiği gibi "yerli müteşebbislerin uluslararası ihalelerde... yurtdışı inşaat onarım ve montaj işlerinden sağladıkları kazançlara isabet eden dövizin yurda getirilmesi halinde tamamının vergi dışı bırakılması" yanıbaşında yaş meyve ve sebze ihracatından sağlanan gelirlerin belirli şartlarda yüzde 30-20'ye kadar kurum kazancından indirilmesi, hükme bağlanması öngörülmektedir.

Yine, getirilen 9 uncu fıkra ile, özel önem taşıyan sektörlere yatırım yapma kararını maliyeye bildirmesi halinde 10 yıl içinde vergiye tabi 5 yıla ait kurum kazançlarının vergi dışı bırakılmasına olanak tanımaktadır.

Ayrıca, getirilen bir diğer madde ile, kurumların safi kazançlarından yüzde 20'ye kadar finansman fonu ayırabileceği hükme bağlanmakta ve kurum kazancından ayrıldığı yılı izleyen 3 yıl içinde yatırımlara tahsisini öngörmektedir. Bu uygulamalarla sağlanan muafiyet ve istisnalar sonucu şirket adı altında faaliyet gösteren adi ortaklık gibi işletmeler ve benzeri kurumların hiç vergi ödemeyecekleri ortaya çıkmaktadır.

1975-1980 yılları arası sermaye şirketlerinden alınan kurumlar vergisinin payı yüzde 4,5'tan yüzde 3.9'a düştüğü, yine dışticaretten alınan vergilerin yüzde 17,3'ten yüzde 13.3'e düştüğü olgusu karşısında var olan muafiyet ve istisnalar yetmiyormuş gibi bu sınırların daha da genişletilmesi ve yaygınlaştırılması sonucu sermaye şirketlerinden vergi beklemenin anlamsızlığı ortadadır..

Katma değer vergisi...

Uygulamada tam bir keşmekeş içinde görülen ve mali etkinliği hemen hemen hiç görülemeyen işletme vergisi, gider vergisi, spor-toto vergilerinin kaldırılarak bunların yerine katma değer vergisi kanunu getirilmektedir.

İlk aşamada yani imalat safhasında yüzde 10'u ikinci aşamada toptancıya verilmesinde (% 5) oranında katma değer vergisi (KDV) alınması öngörülmekte ise de bu alanda sağlanan büyük muafiyet ve istisnaların istenilen şekilde işlemesi halinde yeni bir değişiklik yaratmayacaktır.

Kara servetlerden vergi istenmemektedir...

Vergi yasaları karşısında en imtiyazlı olan bu varlıklı çevreden doğru dürüst vergi alınmamaktadır. Muafiyet ve istisnalar aynen korunmaktadır. Yürürlükte olan hükümde 'götürü gider emsallerin yüzde 70'ten az olmayacağı' ibaresinde yapılan değişiklik bu tavanın yüzde 90'ı nispetinde sınırlanmasıdır.

Zirai faaliyetten dolayı işletme hesabı esasına göre defter tutma sınırı 5 katına çıkarılırken, bilanço esasında defter tutma zorunlulukları ile ilgili sınır 500 bin liradan 5 milyon liraya (!) yükseltilmek suretiyle büyük toprak sahiplerine küçük bir armağan! sunulmuştur...

Ayrıca, sözü edilen madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihi izleyen 3 ay içinde ödevli tarafından servetindeki artışın yüzde 10'u ödemesi halinde, önceki yıllara ait servet bildirimin incelenmesinde bulunan matrah farkıyla ilgili tarhiyat ve uyuşmazlıklar geçersiz kalmaktadır.

Getirilen değişiklikle 1978 yılı esas alınarak daha önceki yıllara ait servet artışlarına yönelmeyi durdurmaktadır. Servetten alınan vergilerin payının yüzde 0.8'den yüzde 0.6'ya düştüğünü gözönünde bulundurursak getirilen bu zayıf önlemlerle özellikle kara servetlerden vergi alınmayacağı bilinmelidir. Nitekim çeşitli çevrelerce açıklandığı üzere vergi dışı bırakılan 500 milyar lira kara servetin üretime kaydırılmasını sağlayan etkin tedbirlerden yoksundur..

Küçük esnafların ve üreticilerin durumu...

1- Gelir Vergisi Kanunun 46. maddesi değiştirilerek esnaf ve sanatkarlar için ağır vergi oranları getirilmiştir. Nitekim yapılan değişiklikle 'Bu suretle tespit olunacak safi kazançlar yürürlükteki asgari ücretin yıllık tutarının 1.25'den az (2) katından fazla olamaz' hükmünde götürü vergilendirme hadleri-sermaye şirketlerine sağlanan kolaylıklar karşısında- görülmedik ağır boyutlara varmaktadır. Başka bir anlatımla halen 400 lira vergi ödeyen bir götürü esnaf yeni uygulamayla 7.000 ila 27.500 arası vergi ödemek zorunda kalacaktır.

2- Maaş ve ücretlilerin durumu bundan aşağı değildir.

— Gelir Vergisi Kanunun 103. maddesinde yapılan değişiklikle 1 milyona kadar kazancı olan herkes yüzde 45 oranında vergi ödeyecektir. Diğer bir ifade ile yılda 100 bin lira kazanan da 1 milyon lira gelir elde eden de aynı oranda vergiye tabi olacaktır.

Kıdem tazminatlarının vergilendirilmesinde var olan limitler daraltılmaktadır. Yeni uygulama işçilerin aleyhine büyük sonuçlar getirmekte, yeni bir vergi yükü dolaylı olarak yüklenmektedir. Bu durumda emekli olan bir işçinin kıdem tazminatının üçte biri vergi dışı kalmakta geri kalanı üzerinden yüzde 45 nispetinde vergilendirilmektedir.

Vergi dilimleri eşel-mobil..

Belirlenen vergi nispetlerinin enflasyon artışı karşısında mali geçerliği ve etkinliğinin korunması gerekçesiyle ilgili bakanlıkça ilan edilen fiyat endekslerine bağlı olarak vergi dilimlerinde bu artışa bağlı olarak belli oranda değiştirileceği öngörülmektedir. Esasının 1991 yılında uygulanması düşünülen bu sisteme göre önümüzdeki on yıl içinde 103. madde ile belirlenen nispetlerde her yıl için yüzde 1 oranında indirilerek yüzde (35, 45, 55,65,59) oranları kalacaktır.

Enflasyon artışının ilgili bakanlıkça ilan edilen fiyat artış endekslerine göre saptanacağı, yüzde 51 oranında enflasyon artışı görülmediği takdirde Bakanlar Kurulu onayı alınmak suretiyle endekslemeye gidileceği koşulu uygulamada bir işe yaramamaktadır.

Böylesi bir durumda zaten doğruluğu kuşku yaratan fiyat istatistikleri üzerinde oynanmak istenilen operasyonlar yeni boyutlar doğuracaktır. Ayrıca, belirli mallar üzerinde çıkarılan böyle bir envanterin doğruluğu bir yana, birbirinden farklı düzeyde olan bölgeler ve illerde meydana gelen fiyat artışlarına yetişen bir vergileme çalışması da yoktur.

Sonuçlar

Yukarıda bazı noktalar üzerinde durduğumuz hususları toparlarsak;

1— Alınan tedbirlerle yeni şirketleşme sektörü hızlandırılacaktır. Milli ekonominin ihtiyacına cevap verme yerine büyük burjuva ve toprak ağalarının gereksinme duyduğu sermaye toplamak işlevini üstlenen yeni şirketlerinin ekonomiyi ve üretimi olumsuz yönde etkileyecekleri kaçınılmazdır. Sağlanan büyük muafiyet ve istisnalarla bir kez daha ödüllendirilen ortaklıklar ya da şirketlerin holdinglere dönüştürülmesi için elverişli koşullar sağlanırken, sermaye birikiminin üretime dönüştürülmesi işaretleri de zayıftır.

2— Kara servetlerin vergilendirilmesi bir tarafa bırakılmıştır. Dahası, öngörülen değişikliklerde var olan bazı önlemlerde etkisizleştirilerek bu varlıklı güçten vergi istenmemektedir.

3— Ağır vergi yükü yine sabit-dar ve orta gelirlilerin sırtına yüklenmektedir. Dar gelirliler yanında orta burjuvanın belli kesiminden vergi alınması yolu seçilmiştir.

4— Gerek yürürlükte olan ve gerekse hazırlanan tasarılarda vergi kaybını önleyici tedbirler zayıf ve yetersiz kalmaktadır. Büyük vergi kaybına yol açan bu tedbirlerin vakit geçirilmeden alınması gerekmektedir. Ayrıca gerekli etkin denetimin sağlanması ve caydırıcı nitelikte etkin cezalar yeni tasarılarda yer almamaktadır. Örneğin Sosyal Sigortalar Kurumuna olan on milyarı aşkın borçlar yanında işverenlerin ayrıca maliyeye olan vergi borçları milyarları aşmaktadır. Bu borçlar bir türlü tahsil edilememekte ve her geçen yıl yeni ilavelerle durmadan büyümektedir. Hal böyle iken vergi tahsilini sağlama bağlama koşulları bir yana bırakılırken büyük burjuvaziyi hoşnut kılan yeni muafiyet ve istisna sağlamanın faturası da yine ücretlilerin, küçük esnafların sırtına yüklenmektedir.

Kimin daha çok vergi ödeyeceği kavgası sınıflar arası mücadeleyi kızıştırmıştır. Şimdiki mücadelenin galibi büyük burjuvazi, üstünlüğünü devam ettirebilecek mi?

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) İyi cins bir koşu atı-Yalnız, mutlak anlamında bir sözcük. 2) Tersi Doğu Anadolu'da bir akarsuyumuz-Hollanda'da bir şehir. 3) Sinir sistemi-Akciğer. 4) Büyük sandal-Haya, utanma duygusu. 5) Bir evcil hayvan-Ünlü bir Amerikalı sinema sanatçısının ilk ismi . 6) Vücudun bacakla böğür arasındaki iki yana doğru çıkıntılı kısmı-Bira imalinde kullanılan bir madde. 7) Yemen'de ünlü bir şehir-Tersi yasalara uygun. 8) Atın ayakkabısı-Tersi alkol türünden bir sıvı satıcısı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Baston satıcısı. 2) Gözetleme-Tersi isim. 3) Asya'da büyük bir göl-Saçsız. 4) Eğitilince konuşabilen bir kuş. 6) Narenciye türünden bir meyva. 7) Bir bitki-Başına bir harf getirilince hiyanet eden anlamına gelir. 8) Oy-Tersi bir rakam. 9) Tersi müzikte dur işareti-Bir meyva. 10) Ahilik ocağından olan kimse-Karşılıksız yardım. 11) litrenin kısaltılmışı-Harita kitabı. 12) Tersi tütün, sigara vs. satan kişi.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOVYET BASINI TEHDİTLERİNİ SÜRDÜRÜYOR

Norveç, Sovyetler Birliği'ni yeniden kınadı

OSLO (AP)

Norveç Başbakanı Nordli, Sovyet basınında ülkesinin ulusal savunma politikasına karşı başlatılan yoğun ve ısrarlı kampanyanın esef verici olduğunu söyledi. Nordli geçtiğimiz günlerde Norveç'te yapılan NATO manevralarının Sovyet basınında büyük ölçüde eleştirildiğine dikkat çekerek, Sovyetler Birliği'nin bu tutumunu anlaşılmaz bulduklarını bildirdi. Norveç Başbakanı NATO müttefik kuvvetlerine üye yedi ülkenin Norveç'te yaptıkları kış manevralarının Helsinki Anlaşması uyarınca her yıl yapıldığını hatırlattı.

Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgalini de şiddetle kınayan Nordli, bunun uluslararası ilişkilerde oldukça soğuk bir hava yarattığını belirtti ve "Sovyetler Birliği bu konuda sorumluluk yüklenmelidir" dedi.

Norveç'in savunma siyasetini savunan Nordli şöyle konuştu:

"İkinci Dünya Savaşından bu yana Norveç'in savunma siyaseti her zaman tutarlı ve gerçekçi olmuştur. Bu, acil durumlarda müttefiklerden yardım almaya dayanıyor. Savunma siyasetimizin güvenilir olması için bu yardımın barış zamanında sağlanması gerekiyor."

Norveç'in stratejik durumuna da değinen Nordli, "Bu hem ihtiyatlı hem de kararlı olmamızı gerektiriyor" dedi.

Norveç Başbakanı konuşmasında Sovyetler Birliği'nin Kuzey Avrupa'ya büyük güçler yığdığına da dikkati çekti.

RUSYA, FİNLANDİYA ÜZERİNDEKİ BASKILARINI ARTIRIYOR

NİYAZİ TERZİ (LAHEY)

Rusya'nın Finlandiya'yı Finlandiyalılaştırmakla yetinmediği ve Finlandiya'yı yeni bir Afganistan haline getirmek istediği ve bundan dolayı Finlandiya üzerindeki baskılarını artırdığı öğrenildi. Lahey'deki diplomatik çevrelere göre özellikle Birleşmiş Milletler oturumunda Finlandiya'nın da Rus askerlerinin derhal ve kayıtsız şartsız Afganistan'dan çekilmesini isteyen kararı onaylamasından sonra başlayan baskılar yoğunlaşıyor. Rusların iki ülke arasında yapılmış ve bütün dünyanın "Finlandiyalılaştırılmak" olarak değerlendirdiği "Saldırmazlık ve İşbirliği Anlaşması"na aykırı hareket ettikleri iddiasıyla Finlandiya'yı suçladığı öğrenildi. Sovyetlerin, Finlandiya'ya sattıkları petrole olağanüstü zamlar yaptığı, Finlandiya'nın kendi petrol ihtiyacının üçte ikisini Rusya'dan satın almak zorunda olduğu elde edilen bilgiler arasında.

Baskılar yüzünden ve "Saldırmazlık ve İşbirliği Anlaşmasından" dolayı Finlandiya'nın Moskova Olinpiyatlarına katılmak zorunda olduğu ve hatta Moskova Olimpiyat Köyündeki bir çok tesis ve cihazı ucuz bir fiyatla Finlandiya'nın yaptığı bildirildi.

Son günlerde Leningrad ve Helsinki arasında sıkı bir trafiğin olduğu belirtilerek Rus burjuvazisinin tuvalet kağıdını dahi Helsinki'deki Süpermarket Stockmann'dan temin ettiğine dikkat çekiliyor.

Süpermarket Stockmann ayrıca Rusya'ya spor malzemeleri ve olimpiyat maskotu ayılar satıyor. Aynı süpermarketle ilişkili olan Viking Geni Sanayi firmasının "Rusya Haftası" düzenlediği ve "Sov-export" adlı bir özel film hazırladığı, haftanın düzenleneceği yerde bir de "Moskova diskoteği" açıldığı belirtildi. Bir diplomat, "Helsinki bir Batı şehri olmakla beraber, Rusya'nın dünyaya açık bir ticaret merkezine benzediğini" söyledi.

Mısır, Libya'nın sınırda askeri yığınak yapmasından kaygılı

KAHİRE (AP)

Mısır'ın, Libya'nın sınırda askeri yığınak yapmasından kaygı duyduğu haber verildi.

Mısır Genelkurmay Başkanı Ahmed Badavi, El Ahram gazetesine verdiği demeçte Libya Devlet Başkanı Kaddafi'nin ülkesini Sovyet silahlarının cephaneliği haline getirdiğini bildirdi ve Libya'nın hangi amaçla askeri yığınak yaptığını sordu.

Ahmed Badavi, "Sınırımızda hava üsleri ve güçlü mevziler inşa ediliyor. Libyalılar paralarını boşa harcıyor. Çünkü biz hiç bir Arap ülkesine karşı düşmanlık gütmüyoruz" dedi.

El Ahram gazetesi geçen hafta bir Libyalı kaynağa dayanarak verdiği haberde Libya'nın Mısır sınırında duvar inşa ettiğini bildirmişti. Haberde duvarın Akdenizden sınır boyunca güneye uzanacağı belirtilmişti.

BİR ÇOK BAKAN BEGİN'İN SIYASETİNE KARŞI

Yerleşim merkezleri konusunda İsrail hükümetinde ayrılık ortaya çıktı

■ İsrail, Sedat'ın özerklik konusuyla ilgili mektubunu sert buldu

TEL AVİV/PARIS (AP/AA)

İsrail hükümetinin içinde işgal altındaki topraklarda bulunan Hebron'da iki yeni okul kurma kararı yüzünden ayrılık çıktığı bildiriliyor. Hükümet Sekreteri Aryeh Naor sözkonusu kararın 6 aleyhte oya karşılık 8 oyla alınabildiğini açıkladı. Üç bakan ise çekimser kaldı. Hükümetin kararına karşı olanlar meseleyi parlamentoya götüreceklerini açıkladılar.

Gözlemciler ise, olayın işgal edilmiş topraklar konusunda İsrail yönetiminde var olan ayrılıkları yeniden ortaya çıkardığını belirtiyorlar.

BEGİN'İN SEDAT'A CEVABI

İsrail hükümeti ayrıca Enver Sedat'ın Begin'e yazdığı özerklik konusuyla ilgili mektuba cevap hazırladı.

Sedat cuma günü Begin'e gönderdiği mektupta özerklik görüşmelerinin 26 Mayısa kadar başarıya ulaşamaması halinde bundan Begin'in sorumlu olacağını belirtmişti.

İsrail Televizyonu diplomatik kaynaklara dayanarak verdiği haberde, "Mektubun sert ve düşmanca bir tonla yazıldığını" ileri sürerek, Sedat'ın Carter'ın Begin'e baskı yapması için zemin yaratmayı amaçladığını bildirdi.

İsrail İçişleri Bakanı Burg da Mısır'ın özerklik görüşmeleriyle ilgili yaptığı son açıklamalarda bir ültimatom havası yarattığını iddia etti.

HALİL İSRAİL'İ SUÇLADI

Öte yandan Mısır Başbakanı Mustafa Halil, Mısır Televizyonuna verdiği demeçte, İsrail'i Batı Şeria ve Gazze ile ilgili güvenlik sorunlarını görüşmeyi reddetmekle suçladı. Halil, özerklik konusunu görüşen komitelerin çok az bir ilerleme kaydettiklerini belirtti.

İsrail'deki Haaretz gazetesine de demeç veren Mısır Başbakanı, Batı Şeria bölgesiyle ilgili herhangi bir çözümün Ürdün'le kurulacak bir konfederasyon şeklinde olması gerektiğini ileri sürdü. Bununla birlikte Halil, bölgenin İsrail'le ekonomik ilişkilerini sürdürmesi gerektiğini sözlerine ekledi.

ZİMBABVE BAŞBAKANI MUGABE'NİN ÇEŞİTLİ KONULARDAKİ GÖRÜŞLERİ

Hedefimize aşamalarla gitmeliyiz

■ Mugabe, Çin, Yugoslavya, Romanya gibi ülkelerin denediği ilkeleri örnek alıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Amerikan TİME dergisi, Zimbabve Başbakanı olan Robert Mugabe ile seçimlerden sonra çeşitli konuları içeren bir görüşme yaptı. 17 Mart 1980 tarihli TİME dergisinde çıkan bu görüşmeden bölümler sunuyoruz:

SOSYALİZM KONUSUNDA

Biz sosyalistiz. Sosyalist ilkelere göre davranacağız, ancak ilkelerimiz ülke gerçeğine uygun düşmelidir. Ülke, serbest teşebbüse dayalı, yani kapitalisttir. Ekonomiyi hemen karışıklığa sokmayacağımızı kabul etmeliyiz. Hedefimize ulaşıncaya kadar aşama aşama gitmeliyiz. Elbette sivil yönetimde ırkçılık kalkmalıdır. Fakat sistemi hemen devirmek budalalıktır.

DEMOKRASİ KONUSUNDA

Halkın çeşitli düzeylerde özellikle kırlık bölgelerde kendi yaşamlarını şekillendirmeye katılmalarını istiyoruz. Oralarda işçiler yönetici role sahip çeşitli komitelerde birleştirilecek. Siyasi model almayı reddediyorum. ilkelere evet. Halk en sonunda kendi efendisi olmalı, kendi kaynaklarını paylaşmalı, köylüler kollektif birimlerde iyi örgütlenmelidir. Bunlar, Çin, Yugoslavya, Romanya gibi başka ülkelerin de denediği ilkelerdir. Kişinin ya da devletin diktatörlüğüne karşıyım. Kollektifleşmeyi istemeseler bile, halkın kendi başına karar vermesi demokratik bir haktır.

MARKSİZM KONUSUNDA

Marksizmden alacağımız bazı ilkeler vardır. Diğerleri, örneğin komünal toprak mülkiyeti geleneklerimizde vardır. Marksistler buna inanırlar. Topraklarını millîleştirmiş olan Nijeryalıların Marksist olduklarını sanmıyorum.

ANAYASA KONUSUNDA

Lancaster House Anlaşmasında kabul ettiğimiz gibi parlamenter demokrasi şartlarında çalışmaya hazırız. Her ne kadar Yurtsever Cephe koalisyonuyla yeterli gücümüz varsa da, önemli değişiklikler yapacağımızı sanmıyorum. Şimdiki Anayasanın nasıl işleyeceğini göreceğiz. Bazı maddelere karşı olduğumuz doğrudur. Ancak Anayasayı bir denememiz daha doğru olur.

SIKIYÖNETİM KONUSUNDA

Sokağa çıkma yasakları kaldırılmalıdır. Savaş bitti. Barışta olan bir ülkeyiz. Sıkıyönetime ve gereksiz siyasi tutuklamalara ihtiyacımız yok. Tutuklanmış olanlar serbest bırakılmalıdır. Kimsenin siyasi nedenlerle kurban olmayacağı umuduyla tamamen yeni bir döneme başlıyoruz. Mümkün olduğu kadar siyasi örgütlenme özgürlüğü tanıyacağız. Neden muhalefet partileri seçimlerde olduğu gibi kampanya yapmaya devam etmesinler?

BEYAZLARI SİLAHSIZLANDIRMA KONUSUNDA

Sadece beyazlar değil herkes silahsızlandırılmalıdır. Etrafta çok silah var. Bunu mümkün olduğu kadar kısa bir sürede gerçekleştirmek istiyoruz. Halk iktidardadır.

Mugabe, seçim sonuçlarından mutlu, ayaklarını yerel bir dansa uydurmaya çalışıyor.

Herkesin tek tek silah bulundurmasının ne gereği var. Eğer silahlanmalarını istersek, halkı uygun bir şekilde silahlandırırız.

GÜNEY AFRİKA KONUSUNDA

Güney Afrika'daki siyahların ne yapacakları tamamen kendi meseleleridir. Eğer silahlı mücadele yürütmek isterlerse başarı dileriz. Kurtuluşçuların yanında savaşmak üzere silahlı adam yollamak ya da silahlı mücadeleyi desteklemek üzere başka bir biçimde doğrudan karışmak bizim işimiz değil. Irk ayrımını Birleşmiş Milletler ve Bloksuzlar Hareketinde kınayabiliriz, ancak Güney Afrika hükümetini devirmekten kendimizi doğrudan sorumlu görmüyoruz. Güney Afrika ile Rodezya'nın durumu farklıdır. Rodezya'da bir grup göçmen Kraliçeye karşı ve daha sonra da halkın genel isteğine karşı isyan etti. Güney Afrika ise İngiltere'den bağımsızlığını 1910'da kazandı. Şimdi sözkonusu olan Güney Afrika'nın bağımsızlık hakkı değil, oradaki baskılardan sorumlu olan sistemdir.

Çad'da şiddetli çatışmalar oluyor

Çad olaylarının tarihçesi

1960'dan bu yana iç savaş durumu sürüyor

1960'DAN BU YANA İÇ SAVAŞ DURUMU SÜRÜYOR

Çad'ın Fransa'dan bağımsızlığını kazandığı 1960 yılından bu yana ülkede iç savaş durumu hüküm sürüyor.

Çatışma yıllarca ülkenin kuzeyinde yerleşik 2 milyon Müslümanla, merkezi hükümeti denetimleri altında tutan ve güneyde yerleşmiş 2 milyon Hıristiyan arasında cereyan etti.

Ne var ki 1979 yılının mart ayında Müslümanlar Hıristiyanların elinden iktidarı almayı başardılar. Aynı yılın ağustos ayında Lagos'ta yapılan toplantıda ülkedeki 11 askeri ve siyasi grup bir milli birlik hükümetinin kurulmasını kararlaştırdılar. Devlet Başkanı Müslümanlardan, Başkan yardımcısı ise Hıristiyanlardan olacaktı.

Bundan sonra iki büyük Müslüman grup arasında çatışmaya başladılar. Yeni hükümet hiç bir zaman doğru dürüst çalışmadı.

■ Paris'te ateşkesin sağlandığı ileri sürülüyor

■ ABD Elçilik mensuplarını geri çekiyor

NİCAMENA/WASHİNGTON (AFP/AP)

Çad'ın başkenti Nicamena'da cumartesi günü kesilen çatışmaların pazar sabahı yeniden başladığı ve giderek büyük boyutlar kazandığı bildirildi. Öte yandan Paris'e ulaşan bilgilere göre Başbakan Habri'yi destekleyen "Kuzey Ordusu Kuvvetleri" ile Devlet Başkanı Gokoni Kebba'yı destekleyen "Halk Kuvvetleri" arasında ateşkes sağlandı.

Geçtiğimiz hafta Başbakan Habri'ye bağlı kuvvetlerin Devlet Başkanlığı Sarayını topa tutmasıyla başlayan çatışmalarda çok sayıda insanın öldüğü haber verildi. Mongo kenti perşembe günü Habri'ye bağlı birliklerin eline geçti.

Bu arada Libya yanlısı "Ortak Eylem Cephesi" yaptığı açıklamada çarpışmalara Başbakan Habri'nin politik ihtirasının yol açtığını ve Habri'nin ülkedeki Fransız birlikleri tarafından desteklendiğini ileri sürdü. Habri'nin başkenti askerden arındırmaya yanaşmadığını da öne süren sözcü, Çad halkı için tek gerçekçi çözümün 1979 yılında imzalanan Lagos Anlaşmasının yürürlüğe girmesi olacağını söyledi.

Öte yandan Fransız Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada eski bir Fransız sömürgesi olan Çad'da 1.100 Fransız askeri bulunduğunu doğruladı.

1979 yılında imzalanan Lagos Anlaşmasına göre, Çad'ın başkentinin askerden arındırılması, Fransız askerlerinin geri çekilmesi ve bunların yerini Afrika ülkelerinin askerlerinden oluşacak tarafsız bir gücün alması gerekiyor.

AMERİKALILAR ÜLKEDEN AYRILIYOR

ABD Başkanı Carter, Çad'daki çatışmalar nedeniyle Amerikalı tüm resmi personelin ülkeden çekilmesini istedi.

ABD Büyükelçiliğinin 20 elçilik personeliyle beraber 8 Amerikalının da ülkeyi terketmesine yardımcı olacağı bildirildi.

Çad Devlet Başkanı Gokoni Kebba

İran, Şahın dosyasını hazırladı

WASHİNGTON (AP)

İranlı avukatlardan oluşan bir heyetin, İran hükümetinin devrik Şahın geri verilmesi yolundaki başvurusunu iletmek üzere Panama'ya gittiği bildirildi.

İranlı avukatların, Panama Dışişleri Bakanlığına sunulmak üzere Şahın suçlarının sıralandığı 450 sayfalık bir dosya hazırladıkları haber verildi.

Bu arada ABD yönetimi devrik Şahın tedavi olmak üzere ABD'ye dönmesinin sözkonusu olmadığını açıkladı.

Beyaz Saray sözcüsü tarafından yapılan açıklamada Rıza Pehlevi'ye gerekli tedavinin Panama'da yapılacağı ileri sürüldü.

Diplomatik kaynaklar Tahran'daki rehinelerin durumunu zorlaştıracağı için ABD yönetiminin devrik Şahın ABD'ye dönme isteğini reddettiğini belirtiyorlar.

SADIK KUTBZADE KİSSİNGER'İ SUÇLADI

İran Dışişleri Bakanı Kutbzade, ABD eski Dışişleri Bakanı Kissinger ile David Rockefeller'in Şahı Panama'dan ABD'ye kaçırmaya uğraştıklarını ileri sürdü. Kutbzade böyle bir durumun İran'da derin yankılar yapacağını ve rehinelerin serbest bırakılmasını zorlaştıracağını söyledi.

SEÇİM SONUÇLARI

Öte yandan, İran seçimlerinin ilk turunda alınan sonuçlara göre, Beheşti'nin İslam Cumhuriyeti Partisinin kesinleşen 90 sandalyeden 69'unu kazandığı bildirildi.

Afganistan tarımı büyük bir buhranla karşı karşıya

■ *Afganistan'da çıkan doğal gazın yüzde 90'ı Rusya'ya gidiyor*

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Afganistan'daki Batılı diplomatik kaynaklar, ülkedeki Moskova yanlısı yönetimlerin yol açtığı durumun tarım üretimini ciddi şekilde etkilediğini ve bu yıl içinde bir açlık tehlikesinin başgösterebileceğini bildiriyorlar.

Sovyetler Birliği'nin de Afganistan'a bu konuda yardım yapmakta güçlük çekeceğini kaydeden diplomatik çevreler, bu yıl içinde tahıl üretiminin yüzde 30-50 arasında düşeceğini belirtiyorlar.

Ayrıca, Babrak Karmel yönetiminin Sovyetlerin çok miktarda gübre ve buğday ithal edeceğini açıklamasına rağmen, yolların direniş kuvvetlerinin saldırıları altında olması nedeniyle dağıtımda aksaklık oluyor.

Bu arada, bazı köylülerin Karmel hükümetinin verdiği tohumları ekmedikleri de kaydediliyor.

Diplomatik kaynaklar, Afgan ekonomisini ayakta tutabilmek için, Moskova yönetiminin 80 bin askerin masraflarının yanı sıra, milyonlarca dolar para harcaması gerekeceğini bildiriyorlar.

Öte yandan, binlerce okumuş insanın Rus istilasından sonra ülkeyi terkettiği de gelen haberler arasında.

DOĞAL GAZ

AP ajansı, Karmel için son zamanlardaki tek umut verici gelişmenin yeni doğal gaz sahalarının bulunması olduğunu, buna rağmen Afganistan'da çıkan doğal gazın yüzde 90'ının Sovyetlere satıldığını haber veriyor.

Kabil'deki yabancı diplomatlar da, Rusya'ya satılan gaz miktarını ölçen aygıtların sınırın SSCB tarafından olduğunu söylüyorlar.

Moskova, 1978'deki Taraki darbesinden sonra, Afganistan'dan o zamana kadar satın aldığı doğal gaza dünya fiyatlarının çok altında bir fiyat verdiğini kabul etmişti.

Madrid Konferansı erteleniyor

MADRİD

İspanyol "El Pais" gazetesi, İspanya'nın Madrid'de yapılması planlanan Avrupa İşbirliği ve Güvenlik Konferansının ertelenmesini isteyeceğini bildirdi.

İspanya'nın, Sovyetlerin Afganistan'a müdahalesi ve Moskova'daki yaz olimpiyatlarının boykot edilmesi önerisi gibi uluslararası buhranların hafiflemesi amacıyla zaman kazanmaya çalıştığı belirtiliyor.

Fransa yeni bir Ortadoğu planı hazırlıyor

PARİS

"Le Monde" gazetesi Fransa'nın Ortadoğu sorununa ilişkin yeni bir barış planı hazırladığını ve planın Batı Almanya tarafından da desteklendiğini bildirdi. "Le Monde" gazetesinin belirttiğine göre Fransa bölgesel düzeyde bir Arap-İsrail konferansı öngörüyor ve varılacak anlaşmanın Amerika ve Sovyetler Birliği ile beraber Batı ülkelerinin garantisi altında yürürlüğe girmesini öneriyor. Gazete, planın "Ortadoğu sorununun süper devletlerin katılmayacağı bölgesel bir konferansla çözülebileceği ve bu konferansa İsrail ile birlikte Lübnan, Mısır ve Filistinlilerin katılması gerektiği görüşünden" hareketle hazırlandığını öne sürdü.

Vietnamlılara karşı Pnom Pen'de direniş başladı. Yukarıda Kamboçya başkentinde işgalci Vietnam askerleri görülüyor.

Pnom Pen duvarlarına işgali kınayan sloganlar yazılıyor

PNOM PEN

Demokratik Kamboçya hükümetinin haber bülteni, ülkenin batı ve kuzeybatı kesimlerinde direnişin sürdüğünü bildirirken, işgal altındaki başkent Pnom Pen'de de Vietnam aleyhtarı faaliyetlerin yoğunlaştığını açıkladı.

Vietnam işgali altındaki başkentte, Demokratik Kamboçya hükümetinin mücadelesini anlatan bildiriler dağıtılırken, birçok binaya ve bu arada bakanlıkların duvarlarına da işgali kınayan sloganlar yazıldı. Vietnam işgalcileri başkentte de mücadelenin başlaması üzerine, geniş bir tutuklama kampanyasına başladı. Sadece şubat ayı içinde 12 öğretmenin tutuklandığını bildiren Demokratik Kamboçya hükümeti haber bülteni, Takhmao ve Khien adındaki iki gencin de bildiri dağıttıkları gerekçesiyle Prek Tnot Irmağında öldürüldüğünü belirtti.

5 kıtadan KISA HABERLER

ABD SOVYETLERE KARŞI YENİ BİRGÜDÜMLÜ FÜZE GELİŞTİRDİ

ABD'de yeni geliştirilen bir güdümlü füze sisteminin bir askerin yerini tam tayin edemediği bir tankı, bir mil uzaktan havaya uçurabileceği bildirildi.

ABD Savunma Bakanlığı Araştırma Dairesi Başkanı Perry'e göre, sistemdeki füzeler tank ya da bir geminin yaydığı doğal radyo dalgalarını alan bir aygıt tarafından yönlendirilecek.

Perry bu konuda, "Bu yeni sistem, radar ya da uçaklar gibi savaş biçimlerini tamamen değişmesini sağlayacaktır" dedi. Perry, bu sistemin gereğince kullanılması halinde, Avrupa'daki NATO kuvvetlerinin zırhlı araçlarda bire karşı üç olan sayısal gerilikle nin ortadan kalkacağını söyledi.

NİKARAGUA-SSCB ORTAK BİLDİRİSİ

Bir Nikaragua heyetinin Sovyetler Birliği'ni ziyaretinden sonra ortak bir bildiri yayınlandı.

Bildiride, "Latin Amerika ülkelerinin içişlerine karışan emperyalist siyaset ve Afganistan olaylarına ilişkin olarak emperyalistlerce açılan kötüleme kampanyası" kınandı.

Ortak bildiride ayrıca, "Sovyetler Birliği Komünist Partisi ile Sandinista Milli Kurtuluş Cephesi arasında dostluk ilişkilerinin geliştirilmesine" de yer verildi.

Nikaragua heyetinin Moskova'ya ziyareti sırasında iki ülke arasında ticaret ve işbirliği anlaşmaları imzalanmış, Moskova ile Managua arasında yakında karşılıklı uçak seferlerinin başlayacağı belirtilmişti.

FİLİPİNLER DEVLET BAŞKANI PİNOCHET'Yİ KABUL ETMEDİ

Onbir günlük bir Asya gezisine çıkan Şili Devlet Başkanı Pinochet, Filipinler Devlet Başkanı Marcos'un kendisiyle görüşmeyi reddetmesi üzerine gezisini yarıda kesti.

Pinochet'in insan haklarına aykırı tutumunu kınayan gösteriler üzerine Şili liderinin Filipinler gezisinden başka Fiji, Hong Kong ve Tahiti'ye yapacağı geziler de iptal edildi.

24. Olağan Genel Kurul sona erdi

ZMİS Genel Kurulunda Afganistan işgali protesto edildi

Genel Başkanlığa yeniden Mehmet Tezer seçildi

ZONGULDAK (ÖZEL) Türk-İş'e bağlı Maden Federasyonu üyesi ve 55 bin maden işçisini bağrında toplayan Zonguldak Maden İşçileri Sendikasının 24. Olağan Genel Kurulu sona erdi. Genel Kurulda, Afganistan'ın Rusya tarafından işgalini kınayan bir karar tasarısı oybirliği ile kabul edildi. Genel Kurul sonunda yapılan seçimlerde Mehmet Tezer yeniden Genel Başkanlığa seçildi.

Genel Kurulda merkez delegelerinden Muzaffer Demirci tarafından verilen ve bütün delegelerin oybirliği ile kabul edilen bir kararda, "Kardeş Afganistan'ın uğramış olduğu saldırıya maden işçileri olarak karşı çıkmayı bir insanlık görevi olarak görüyoruz" denildi ve işgal protesto edildi.

Yine aynı delege tarafından verilen ve oybirliği ile kabul edilen bir kararda da, hükümetin kıdem tazminatlarını sınırlandıran ve vergi oranını artıran yasa tasarısı şimdiden kınandı.

Üç gün süren Genel Kurulda yapılan seçimler sonucunda Genel Kurulda önemli değişiklikler oldu. 94 oy alan eski Başkanvekili Sadullah Emre ile 118 oy alan eski Mali Sekreter İhsan Diken seçimi kaybettiler. 5 kişilik İcra Kuruluna Başkan olarak 297 oyla Mehmet Tezer, Sekreterliğe 227 oyla Yusuf Ziya Karakaya, Başkanvekilliğine 188 oyla Kozlu bölgesinden Yakup Kayabaş, Mali Sekreterliğe 172 oyla Karadon bölgesinden Hasan Aydın, Teşkilatlanma Sekreterliğine 207 oyla Karadon bölgesinden Yekta Kalafat seçildiler. Yönetim Kurulu asil üyeliklerine ise şu şahıslar seçildi:

Hasan Er Taşkır, Rıfat Şimşek, Mehmet Bahadır, Bahattin Bayar, Nail Akbulut, Zeki Erdal, Nazım Aslan, Niyazi Uzun, Yaşar Yukarıbaş, Muhittin Balcı, Hüseyin Acar, İsmail Hakkı Arık, Ali Kıvar, Cemil Yazıcı, Hüseyin Gedik, Remzi Soydaş, Halil Baş, Yaşar Cin, Hüseyin Küçükkaya, R. Öner Çakal, İsmail Kabasakal, Satılmış Karaali, Kamil Keleş, Şahin Salvarcıoğlu, İbrahim Çelik, Hüseyin Akbay, Hasan Arslan, Ferhat Şıklı, İbrahim Kılıç, Bahattin Badem, İsmail Kavak, Selahattin Bostancı, Şaban Arık.

ZMİS Kongresinde kongre delegelerinin büyük çoğunluğu iş ve can güvenliği talebini vurguladılar.

ZMİS Genel Kurulunda oybirliği ile kabul edilen Afganistan'ın işgalini protesto kararı

"19 Mart 1980 tarihinde toplanan sendikamın 24. Olağan Genel Kurul toplantısında alınan karar uyarınca aşağıdaki hususun kamuoyuna açıklanması oy birliği ile kabul edilmiş bulunmaktadır.

"Sovyet Rusya, mazlum bir ülke olan kardeş Afganistan'ı tüm dünyanın gözleri önünde işgal etmiş bulunmaktadır.

"Afgan ulusu, Ulusal Kurtuluş Savaşımızı ilk destekleyen ve yanımızda olan ülke olmuştu.

"Şimdi kardeş Afganistan'ın uğramış olduğu saldırıya maden işçileri olarak karşı çıkmayı bir insanlık görevi olarak görüyoruz. İşgalcilere karşı savaşan Afganistan halkını yürekten destekliyoruz. Biz Zonguldak maden işçileri olarak süper devletlerin başka ülkelerin içişlerine karışmasını, onlara baskı yapmasını, hele Sovyet Rusya'nın Afganistan'da yaptığı gibi açık bir şekilde işgal etmesini şiddetle protesto ettiğimizi tüm dünya ve Türkiye kamuoyuna duyurmakta yarar görüyoruz."

ZMİS Kongresinden izlenimler

Ocaklardaki çalışma koşulları hızla düzeltilmezse...

Ramazan Çakıroğlu

55 bin maden işçisini temsilen 315 delegenin katıldığı ZMİS Genel Kurulu işçiler içindeki yeni uyanışın ilk kıpırtılarını da ortaya koyuyor. Temeli 1946 yılında atılan sendika artık önemli gelişmelere dönük bir noktaya gelmektedir. 150 yılın izleri ve birikimi sıradan işçilerin konuşmalarında büyük bir canlılıkla yansıyor. Havzada eskiden beri emperyalist işletmeciliğe karşı mücadele içinde oluşan milli bilinç, bugün işçi haklarını daha kararlı savunan bir tutumla birleşerek olumlu bir temel yaratıyor.

Kongrede konuşan delegeleri dinleyince şu daha iyi anlaşılıyor.: Ocaklarda artık eski kötü çalışma koşullarını aynen sürdürmek olanaksız!

İşçiler çıkıyor, kazaların nedenini açıklıyor, işçiler çıkıyor, yeraltındaki teknik eksiklikleri bir bir sayıyor. İşçiler çıkıyor, EKİ yönetiminin işletmeyi har vurup harman savuran tutumunu teşhir ediyor, çözüm gösteriyor, uyarıyor.

Ve işçiler çıkıyor partizanlığı yerden yere vuruyor.

Böylesi bir uyanışın, olduğu sorunların bu kadar berrak kavrandığı bir yerde hiç bir zihniyet uzun süre sorumsuz bir saltanat kuramaz, hangi parti iktidara gelirse gelsin...

Maden işçisi artık yeraltındaki kömüre de, onun işletilmesine de sahip çıkmaktadır. Bu konuşmalar sendika yönetimi içinde iyi bir uyarıdır. Yönetim bu talepleri hayata geçirirse, şimdiye kadar en çok eleştirildiği zaafı yener ve "ağırlığını koyarsa", işçi desteğini arkasında bulacaktır, yok eğer işçilerin sabrını zorlayan kötü politikacıların önünde eyleme geçmeyen pasif bir çizgi izlerse, tabandan gelişen uyanış dalgası sanıldığından daha kısa bir dönem içinde bu kadroları da aşacaktır.

Kongrede en çok vurgulanan konulardan birisi de hükümetin dışardan kömür ithal etmesi sorunuydu. Kozlu delegelerinden İsmail Arık "Binlerce lira ödeyerek ABD'den, İngiltere'den kömür alan hükümet kendi ocağındaki kömürü çıkaramaz mı?". Derken herhalde 55 bin maden işçisinin yüreğinde yatan öfkeli eleştiriyi ortaya koyuyordu.

"Yeraltında işçi kaderine terkedilmiştir. Bu sözü de bir çok delege şu veya bu şekilde dile getirdi. Zonguldak için artık herkes tarafından bilinen acı bir gerçek olan bu sözler herhalde Ankara tarafından hala kavranamadı. Bu durumun tabandaki tepkisi ise ZMİS Genel Başkanı Tezer'in herhalde yeraltındaki günlerini hatırladığı bir arada söylediği şu sözlerde dile geliyordu: "Ben işçilerin yerinde olsam, parlamenterleri değil karşılamak, döverdim onları."

Yani her kazadan sonra Zonguldak'a "göstermelik ziyaret" düzenleyenler ayaklarını bundan sonra denk alsınlar...

Ayağını denk alması gerektiğini farkeden başka bir grup da "Tabanın Sesi" diye ortaya çıkanlardı. Büyük ölçüde Rus Beşinci Kolu tarafından yönlendirilen bu grup Kongdere siyasi yüzünü sürekli gizlemek zorunda kaldı. İşçi haklarının arkasına gizlenmeye çalıştı. Hatta ZMİS yönetimine yer yer övgüler düzdü.

Ancak Rus Beşinci Kolu ne kadar gayret ederse etsin, yıllardır her türlü yalanı ve ikiyüzlülüğü acının ve çilenin imbiğinden geçirerek kavrayan maden işçilerinde bu sahtekarlar çetesine kanacak göz yok! Brejnev'in uşakları Zonguldak'ta olsa olsa" trenden düşen kömür artıklarını toplarlar"

***

Kongrede AP'li olsun, CHP'li olsun, MSP'li olsun bütün işçilerin konuşmaları sendikayı ilerleten bir içerik taşıyordu. İş ve cangüvenliği sorunu ise yine temel talepti. Bu konu işçiler arasında o kadar canlı bir şekilde binlerce örneği ile birlikte kavranıyor ki, bundan sonra ocaklardaki kötü çalışma koşulları düzeltilmezse, havzada yeni bir kaza yeni bir olay karşısında önemli kaynaşmalar olacağı muhakkak.

Kısaca özetlersek demokratik bir hava içinde geçen Kongrede havzadaki birikimin yavaş yavaş yüze vuran bir ifadesiydi. İşçiler bugün her zamankinden daha fazla birlik içinde çalışma ve yaşam şartlarını düzeltme kavgasını vermenin arzusu içindeler.

Paktaş-2'de yetkiyi Teksif aldı

Tarsus'ta kurulu Paktaş-2 Fabrikasında 3 sendika arasında uzun bir zamandır sürmekte olan yetki ihtilafı sonuçlandı ve Tarsus İş Mahkemesi yetkiyi Türk-İş'e bağlı TEKSİF Sendikasına verdi.

1400 işçinin çalıştığı Paktaş-2 Fabrikasında Teksif, Tekstil ve Türk Mensucat-İş arasında verilmekte olan yetki mücadelesinde İş Mahkemesi daha önce de yetkiyi TEKSİF'e vermişti. Fakat diğer iki sendikanın itirazı üzerine işyerinde bir de durum tespiti yapılmıştı. Son olarak yapılan duruşmada mahkeme yetkiyi tekrar TEKSİF'e verdi. Duruşma günü mahkemeye gelen Dev-Yolcular işçilere baskı yaptılar ve çeşitli kışkırtmalarda bulundular. Daha sonra da sloganlar atarak gösteri yaptılar. Sahte solcuların kışkırtmalarını fabrikada da sürdürmeleri nedeniyle, işçilerin can güvenlikleri tehdit altında bulunuyor.

Hollandalı işçiler yeniden genel greve giderken, Hollanda Sendikalar Federasyonu Başkanı Wim Kok, "Hükümet tutumunu değiştirmezse süresiz genel greve gidebiliriz" dedi.

Hollanda'da işçiler yeniden genel grev yaptılar

NİYAZİ TERZİ LAHEY'DEN BİLDİRİYOR

Hollanda'da hükümetin işçi ücretlerini dondurma kararında ısrar etmesi üzerine kısa bir süre önce yapılan genel grev, daha geniş bir şekilde yeniden uygulandı. Genel grevden dolayı Hollanda'da bütün hayat durdu.

Hollanda Sendikalar Federasyonu (FNV) kararıyla başlayan genel greve, 500 bini aşkın işçi katıldı. Bu arada tren, şehir içi otobüs, şehirler arası otobüs, tramvay, metro seferleri, posta hizmetleri, radyo ve televizyon yayınları, günlük gazetelerin yayınlanması, dağıtılması tamamıyla durdu. Ulaşım alanındaki grev, greve katılmayan bütün işletmelerdeki hayatı da durdurdu. Hastane hizmetlerinin aksadığı da gelen haberler arasında. Hollanda Resmi Haber Ajansı ANP ve bazı radyo ve televizyon kurumları da tatil edildi.

Bu arada yüzbinlerce grevci, Amsterdam, Rotterdam şehirleri başta olmak üzere çeşitli şehirlerde gösteri yürüyüşleri düzenlediler. Amsterdam'daki mitingde bir konuşma yapan Hollanda Sendikalar Federasyonu ve Avrupa Sendikalar Federasyonu Başkanı Wim Kok, 'Van Agt hükümeti bu tutumundan vazgeçmezse süresiz genel greve gidebiliriz' dedi.

Gösterilere Türkiyeli işçilerin de yer aldığı gözlendi. Daha önce olduğu gibi bu genel greve de Hıristiyan Sendikaları (CNV) katılmadılar. CNV yetkilileri, henüz hükümetin tutumunu değiştirmesini beklediklerini bildirdiler.

Diyarbakır DSİ'de delege seçimleri yapıldı

DİYARBAKIR (ÖZEL) Diyarbakır Devlet Su İşlerinde yetkili bulunan Türk-İş'e bağlı Tes-İş Sendikasının delege seçimleri yapıldı. Delegelerin çoğunluğunu, şimdiki yönetimin desteklediği adaylar kazandı.

Seçimlerde şube yönetiminin adayları 63 delegelikten 49'unu alırken, başını DDKD'lilerin çektiği muhalefet grubu ise 14 delegelik kazandı. sonucu değiştirmeyecek iki küçük işyerinde ise seçimler henüz tamamlanmadı.

Ecevit hükümeti döneminde işyerinde müdür olan ve Kurtuluşçu olarak tanınan Hasan Aydoğdu'nun ise verleştirdiği ve çoğu Eğitim Enstitüsü öğrencisi kişilerden oluşan muhalefet grubunun, bir ay öncesine kadar işyerinde "Türk-İş faşisttir DİSK'e geçelim" şeklinde bir propaganda yürüttükleri ve bazı işçileri DİSK'e geçirdikleri öğrenildi. Ancak Tes-İş'in geçtiğimiz günlerde işkolu düzeyinde toplusözleşme imzalamasından sonra bu işçilerin yeniden Tes-İş'e döndükleri bildiriliyor.

Kent Lastik'te çalışan 6 işçinin üyeliği askıya alındı

Lastik-İş İzmir Şube Yönetimi devrimci muhalefeti tasfiyeye çalışıyor

İZMİR (ÖZEL) İzmir'de kurulu Kent Lastik Fabrikasında çalışan 6 işçi Lastik-İş İzmir Şube yöneticilerinin istemiyle Onur Kuruluna sevkedildi. Onur Kuruluna sevkedilen işçilerin sendika üyeliği "durum açıklığa kavuşuncaya kadar" askıya alındı. Şube yönetimi tarafından tasfiye edilmeye çalışılan işçilerden İsa Uzun'un daha önce Şube Başkanlığına adaylığını koyduğu ve fabrikada temsilcilik yaptığı öğrenildi. Üyelikleri askıya alınan diğer işçilerin de şubedeki TKP'li yönetime muhalefet eden kişiler olduğu belirtiliyor.

GENEL MERKEZ NE DİYOR

Üyelikleri askıya alınan işçiler aralarından iki temsilci seçerek geçtiğimiz günlerde Genel Merkezle görüşmek üzere İstanbul'a gönderdiler. Burada, Lastik-İş Genel Sekreteri Celal Küçük'le görüşen işçiler, durumlarını anlattılar ve kendilerinin Lastik-İş'e değil İzmir Şubesine bağlı olan TKP'li yönetime karşı olduklarını anlatarak bu hatanın düzeltilmesini istediler. Celal Küçük'ün ise, işçilere "sakin olmalarını" öğütlediği ve "Üyeliğin askıya alınmasının önemli bir şey olmadığını" söylediği öğrenildi.

İZMİR ŞUBESİNİN DURUMU

Konuştuğumuz Kent Lastik işçileri, Lastik-İş İzmir Şubesinin tabandan koptuğunu, uzun süredir işçilerin şubeye gidip gelmeden bile çekindiklerini anlattılar. İşçiler Şubenin Kent Lastik'te "Toplusözleşme Komitesi" diye bir komite kurduğunu fakat sözleşme imzalandıktan sonra da kendi adamlarından oluşturulan bu komiteyi dağıtmadığını söyleyen işçiler, Şube yönetiminin bu komiteyi, işçilere karşı kullandığını, muhbirlik yapan bir komite gibi kullandıklarını anlattılar.

İşçiler ayrıca, üyelikleri askıya alınan 6 arkadaşlarına sahip çıkmaya kararlı olduklarını da vurgulayarak Genel Merkezin meseleye müdahale etmesini beklediklerini belirttiler.

Yiyoruz ama ne yiyoruz?

● Kişi başına protein tüketimi Fransa'da 60 gram, Almanya'da 52, Yunanistan'da 43 gram iken, Türkiye'de yalnızca 13 gram

● Türkiye'de bir kişiye düşen protein miktarı Rami gibi işçi semtlerinde yüzde 2,5'a kadar düşüyor

Protein ihtiyacının yüzde 40'ını alabiliyoruz

İSTANBUL (AA)

Yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de kişi başına günde 16 gram protein tüketiliyor. Bilimsel olarak günde en az 40 gram protein tüketilmesi gerekirken, Türkiye'de tüketilen protein biyolojik ihtiyacın yalnızca yüzde 40'ını karşılayabiliyor. Buna karşılık ülkemizde buğdaygillerin kişi başına tüketiminin ABD'ye oranla dört kat fazla olduğu belirtiliyor.

Türk Tabipleri Birliği tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de kişi başına günde 43 gram protein tüketimi, İstanbul'un Rami gibi işçilerin çoğunlukta olduğu bölgelerde 2.5 grama, kırsal kesimde ise beş grama düşmektedir.

Dünya Tarım Teşkilatının rakamlarına göre ise Türkiye'de buğdaygillerin kişi başına yıllık tüketimi 268 kilogramdır ve ABD'deki tüketimin tam dört katıdır. Kişi başına yıllık buğday tüketimi İngiltere'de 85 kilogram, Fransa'da 110 kilogram, Mısır'da ise 188 kilogramdır.

Her iki kişiden birinin çocuk olduğunu Türkiye'de süt çocuğu ölümünün kırsal kesimde binde 168, kentlerde binde 113 oranında olduğu belirtilen raporda 0-4 yaş arası çocuk ölümlerinin başlıca nedeninin yetersiz beslenme olduğu savunuldu.

HAMURİŞİNE DAYANIYORUZ — Türkiye'de günde kişi başına düşen protein miktarı araştırmaya göre kırsal kesimde yüzde 5'e düşüyor. Yenen hamurişi ve buğdaygil miktarı ise bir Amerikalının 4 günde yediğine eşit.

AP'li belediye meclis üyesi hammadde yokluğundan fabrikasını kapattı

POLATLI (ÖZEL) Polatlı'da 1.5 yıl önce 20 milyon liralık sermaye ile kurulmuş Emaye Fabrikası kapandı. Fabrikanın sahibi AP'li Belediye Meclis üyesi Vedat Demirci hammadde yokluğu yüzünden kapıya kilit vurmak zorunda kaldığını açıkladı. AP'li Belediye Başkanı Demirci fabrikayı büyük umutlarla açtığını belirterek şöyle konuştu:

"Büyük umutlarla açtığımız boru ve benzeri saçtan mamul emaye yapan fabrikamız uzun süredir yüzde 2 kapasite ile çalışmaktaydı. Gerekli üretimin yapılması için ihtiyaç duyduğumuz sacı piyasada bulamamaktayız. Çeşitli defalar durumu yetkililere arzettik. Döviz yokluğundan gerekli ithalatın zamanında yapılmadığını belirterek, saçın yok olduğunu söylediler. Bugün fabrikamızda 40 işçi çalışmaktadır. Hammadde olmadığı için işçiler ağaç budamakta, inşaat işçiliği yapmaktadır. Şayet ileride gerekli hammaddeyi bulursak fabrikayı açacağız."

Fabrikanın kapanması ile birlikte 40 işçinin de işine son verildi. Bu arada fabrikanın kuruluşu sırasında sızmayı başaran MHP eğilimli Türk Çelik Sen adlı sendika da işçiler adına toplusözleşme yapmak istemiş, ancak işçilerin yarısı sendikaya üye olmayı reddetmişlerdi. Bugün yapılması gereken toplusözleşme görüşmeleri AP'li patronun fabrikayı kapatmasıyla yapılamadı.

Burdur Valiliğinin tarla sahibinden 200 liradan fazla ücret alan traktör sahiplerine mazot verilmemesini emreden tamimi şaşkınlık yarattı

Tarla sahipleri bile valiliğin traktör sürme ücretini az buldular

MEHMET ALİ UYGUN (BURDUR)

Burdur Valiliğinin traktör sürme ücretinin 200 lira olmasını, tarla sahiplerinden 200 liradan fazla ücret isteyen traktör sürücülerine mazot verilmemesini emreden tamimi muhtarlıklarda kaldı.

Valiliğin tamimi traktör sürücülerini kızdırırken, tarla sahipleri bile 200 lirayı az bulduklarını açıklayarak; "Biz 300 liraya razıyız" şeklinde konuştular.

Traktör sürücüleri ise bir dönüm tarlayı 400 liradan aşağıya sürmeyeceklerini belirterek "Masa başından fiyat tespiti kolay, eğer o fiyatla tarla sürülecekse, o fiyatı tespit edenler gelsinler, tarlaları kendileri sürsünler" dediler.

Burdur Belediye Park Kahvehanesi İşletmecisi, Demirel'den acele çay istedi

● **Muhabirimize demeç veren kahveci, «Çay isteğim gayet ciddidır» dedi**

BURDUR (ÖZEL) Demirel'in "Kim hangi maddeyi bulamazsa benden istesin" sözü üzerine aylardır bütün bakkalları dolaşıp çay bulamayan Belediye Park Kahvesi işletmecisi Ömer Bostancıoğlu da Başbakana telgraf çekerek acele çay isteğinde bulundu.

Ömer Bostancıoğlu isteğinin çok ciddi olduğunu belirterek şöyle dedi:

"Aylardan beri çay dilenmekten ve aramaktan bıktım artık. Hangi bakkala gitsek yok diyor. Tekel memurluğuna başvuruyoruz, Tekel memuru biz ancak bayilere verebiliriz diyor. Çevre il ve ilçelerden bile çay arıyoruz ama bulamıyoruz."

Demirel'in radyo ve televizyondan, gazetelerden "halkın herhangi bir sorununun olmasının sözkonusu olmadığını ve halkın kendisine başvurduğu takdirde isteklerinin karşılanacağını" söylediğini öğrendiğini belirten Burdur Belediye Park Kahvecisi Bostancıoğlu muhabirimize "Sayın Başbakanımızdan çay isteğim gayet ciddidir" dedi.

MİLLİ AYDIN BANKASI TARTIŞMASI

İki yıl içinde dağıtılan 335 milyon liralık kredinin büyük bir kısmı politik amaçlarla usulsüz verilmiş

Milli Aydın Bankası yöneticileri hakkında soruşturma açıldı

●Son iki yılda kredi alanlar arasında Kuşadası Belediye Başkanı Suyolcu'nun kayınpederi Nuri Akdoğan da bulunuyor.

●Zirai kredilerdeki yüzde 275'lik artışa karşın, ticari kredilerde yüzde 321'lik artış görülüyor

İZMİR (ÖZEL)

Milli Aydın Bankasının yüzde 51 hissesinin Tariş'in eline geçmesinden sonra, halen işbaşında bulunan banka yönetiminin iki yıl içinde dağıttığı kredilerde yolsuzluk yaptığı belirtildi. Dağıtılan 335 milyon 236 bin 106 liranın büyük bir kısmının politik amaçlarla Tariş yöneticileri ve CHP'li bazı ileri gelenlere usulsüz olarak verildiği gerekçesiyle soruşturma açıldı. İzmir'de yayınlanan bir gazetede yer alan bir listeye göre, Milli Aydın Bankasından son iki yılda kredi alanlar arasında Kuşadası'nın CHP'li Belediye Başkanı Lütfü Suyolcu'nun kayınpederi Nuri Akdoğan'da bulunuyor. Nuri Akdoğan'ın sahibi bulunduğu Akdeniz Turizm şirketi için aldığı 10 milyon kredinin, İzmir'de çıkarılması düşünülen CHP paralelindeki yeni bir günlük gazeteye harcandığı belirtiliyor. Bankadan son iki yıl içinde kredi alanların listesinde, CHP'ye yakın kişilerin çoğunlukta olması dikkati çekerken, Ecevit'in seçim gezilerinde dağıtılan bildiriler ve son olarak bazı yayın organlarında çıkan banka reklamlarındaki listelerde de, son iki yıl içinde bankadan verilen ticari kredilerde büyük bir artış dikkati çekiyor. "Başarının Sırrı Üretici Bankacılığı" spotuyla verilen reklamlarda yer alan listeye göre, son iki yıl içinde bankanın verdiği zirai kredilerde yüzde 275 lik bir artışa karşılık, ticari kredilerde yüzde 321'lik bir artış görülüyor. Yine bu süre içinde dağıtılan zirai kredi miktarı 266 milyon 254 bin lira iken, ticari kredi miktarı 335 milyon 623 bin lirayı buluyor. Ayrıca 2 yıl içinde tarımsal kredi alanların sayısında yüzde 47'lik bir artışa karşılık, ticari kredi alanların sayısında yüzde 246'lık bir artış dikkati çekiyor. Üreticilere kolay kredi sağlamak ve Tariş'e mali bir güç oluşturmak amacıyla yüzde 51 hissesi Tariş tarafından satın alınan Milli Aydın Bankasının politik amaçlar için kullanılması tepkilere yol açarken, yeni Tariş yönetiminin Milli Aydın Bankasından yüksek miktarda para çekerek bankayı işlemez durumda bırakması üreticilerce hoş karşılanmadı. Ancak ilgililer bu durumun 31 Martta yapılacak kongreye kadar sürecek geçici bir uygulama olduğunu belirtiyorlar.

AP ve CHP kanatları Milli Aydın Bankasının kongresi için çalışmaları sürdürürken 30 Martta yapılacak Aydın Tekstil kongresinde de aynı ekiplerin karşı karşıya gelmesi bekleniyor.

Tariş Milli Aydın Bankasındaki parasının 200 milyonunu çekti

AP Milli Aydın Bankasının yönetimini ele geçirmek istiyor

●Üretici köylünün kredi alma imkanı kısıtlandı

AYDIN (ÖZEL)

Tariş'in AP'li yönetim kurulu, Tariş'in Milli Aydın Bankasındaki mevduatlarından 200 milyona yakın miktarını bankadan çekti. Yönetim Kurulu bir süre sonra mevduatlardan 280 milyonluk kısmını daha çekme girişinde bulundu. Fakat bu son girişim banka yönetimince engellendi. Tariş Yönetim Kurulunun Milli Aydın Bankasındaki mevduatlarından önemli bir kısmını çekmiş olmasının bankanın önümüzdeki günlerde ortağı olan üreticilere dağıtacağı zirai kredileri olumsuz yönde etkileyeceği söyleniyor.

Konuyla ilgili olarak bilgisini aldığımız Banka Genel Müdürü Nuri Enortaç "Tariş Yönetim Kurulunun amacı ortaklarımızın ve kredi müşterilerimizin banka ile olan ilişkilerini zayıflatmak, yasal yollarla elde edemedikleri banka yönetimini yıpratmak ve değiştirmektir" dedi.

Önceki gün bir İzmir gazetesinde yer alan Milli Aydın Bankasında kredi yağması başlıklı haberle ilgili olarak görüşlerini sorduğumuz Onortaç şunları söyledi: "Dağıttığımız tüm krediler bankalar yasasına uygundur. Bankamızca verilen zirai ve ticari krediler ayrı ayrı kaynaklardan verilen kredilerdir. Bankamız geçen yıl 260 milyon zirai kredi dağıtmıştır. Bu miktarın bu yıl 700 milyona çıkarılması için Ziraat ve Merkez Bankalarına yazı yazılmıştır. Söz konusu yayınların amacı 31 Martta yapılacak olan banka İdare Meclisi Kongresi için kamuoyunu kendi lehlerine çevirmektir."

Öte yandan gazetemize açıklama yapan Aydın Ziraat Odası Başkanı Kemal Çetin "Tariş, Antbirlik, Çukobirlik, Fiskobirlik gibi büyük üretici kooperatiflerinin sermaye ortaklığı ile Milli Aydın Bankasının Türkiye çapında tarımın kredi ihtiyacını karşılayan bir kredi kuruluşuna dönüştürülmesini" istedi.

Zeve köylüleri ise toplantıda anaların ve babaların karışıklık çıkartan eylemleri desteklemediklerini belirttiler. Köylüler: "Bir gidip halka sorsunlar yaptıklarının doğru olup olmadığını" dediler.

Önce "Komünistlere yardım ediyor" diye ihbar ettiler. Sonra "MIT ajanı" diye burnunu kestiler

Tunceli Zeve Köyü Muhtarı Mayda: «Eşkiyaya karşı hep birlikte mücadele edelim»

●Muhtar, Halkın Birliği ve Halkın Kurtuluşu gruplarını iddialarını ispat için toplantıya çağırdı ancak bu gruplar kaçtılar

Tunceli Pertek İlçesi Zeve köyü Muhtarı Bekir Musa Mayda kendisine "ajan" diyenleri, köylülerin önünde iddialarını ispata çağırdı ancak Halkın Birliği ve Halkın Kurtuluşu gruplarından hiç kimse toplantıya katılmadı. Muhtar, "Bu grupların halka yaptığı baskıyı ancak halk bilir" dedi.

ELAZIĞ (ÖZEL)

Geçtiğimiz günlerde Halkın Birliği adlı grubun taraftarlarınca yolu kesilerek parası alınan ve burnu kesilen Tunceli Pertek ilçesine bağlı Zeve köyünün Muhtarı Bekir Musa Mayda düzenlediği basın toplantısında "Eşkiyaya boyun eğdirimi eşkiya daha da eşkiyalaşır" dedi.

Zeve köyü Muhtarı Bekir Musa Mayda burnunu kesen "Halkın Birliği" ve "Halkın Kurtuluşu" adlı gruplar tarafından "ajan" ilan edilmişti. Bunun üzerine muhtar Mayda bu örgütleri söylediklerini ispata çağırmış, yapacağı toplantıda söylenenlerin ispatını istemişti. Ancak toplantıya bu gruplardan hiç kimse katılmadı. Zeve köylülerinden 40-50 kişilik kalabalık bir topluluk ise toplantıya katıldı.

Toplantıda Muhtar Bekir Musa Mayda, Halkın Kurtuluşu ve Devrimci Halkın Birliği adlı grupların, eskiden ailelerüyle aralarında meseleleri olan insanları, kendilerine haraç vermeyen kimseleri "ajan" ilan ettiklerini söyledi. "Ailemle aramda olan kişisel meselelerden dolayı beni de ajan ilan ettiler ve 20.7.1979 tarihinde paramı aldıktan sonra burnumu keserek kaçtılar" diyen Bekir Musa Mayda, Halkın Kurtuluşu grubunun duvarlara kendisinin MİT ajanı olduğunu iddia eden afişler astığını da söyledi. Muhtar Mayda şunları belirtti:

"Benim ajan olup olmadığımı köylülerim, çevredeki köylüler çok iyi bilir. Bugün beni MİT ajanı ilan edenler iki yıl önce savcılığa verdikleri dilekçede benim, evinde komünistleri besleyen, devrimcileri saklayan, bütün komünist örgütlere yardım eden birisi olduğumu söylediler. [illegible]

Eşkıyalara karşı herkesi mücadele etmeye çağıran Muhtar Mayda sözlerini şöyle bitirdi:

[illegible]

Toplantıda daha sonra söz alan köylüler [illegible]

Bazı ülkelerde enerji yatırımları ve ithalat oranları		
Ülkeler	Enerji Yatırımı/GSMH	Enerji it./GSMH
İngiltere	2.77	1.88
Türkiye	2.05	2.60
İrlanda	1.89	7.36
Hollanda	1.61	0.21
İtalya	1.43	6.79
Fransa	1.42	3.94
Belçika	1.27	5.28
F.Almanya	1.2	2.97
Danimarka	1.03	4.25
Lüksemburg	0.82	17.59

Geçen yıl batarak yanan Romen Tankeri İndependenta'nın enkazına talip olan 7 firma, gemiyi nasıl parçalavacaklarını kara kara düşünüyorlar

İndependenta'nın enkazına 7 firma alıcı çıktı

●Bilirkişi enkaza 773 milyon TL. değer biçti.

●Alıcı firmalar enkazı nasıl sökeceklerine karar veremiyorlar

HABER MERKEZİ

Geçtiğimiz yıl Yunan bandıralı bir gemi ile çarpışarak Haydarpaşa önlerinde batan ve çok uzun bir süre yanarak İstanbullulara korkulu günler yaşatan Romen bandıralı İndependenta tankerinin enkazının ne yapılacağına hâlâ karar verilemedi.

Gemi enkazını satın almak isteyen 7 firmanın yetkilileri de enkazı ne şekilde kullanacaklarına henüz bir karar veremediklerini söylediler.

Firma yetkilileri bilirkişi tarafından değeri 773 milyon lira olarak belirlenen enkazın yerinden sökülmesinin de, yeniden yüzdürülerek başka bir yerde sökülmesinin de kendi imkanlarımızla gerçekleştirilemeyeceğini söylediler.

Söküm işinin enkazın şimdi bulunduğu yerde yapılması halinde, yanmadan kalmış olması muhtemel petrolün çevreye yayılabileceğini belirten firma uzmanları, gerek bu durumun gerekse dinamitle parçalamanın doğuracağı tehlikelerin göze alınamayacağını söylediler. Alıcı firmaların sözcüleri bu konularda belediyeden izin almanın da çok güç olacağını bildirdiler.

Gemi sahibi olan firma tarafından henüz resmi bir satış ilanı verilmemiş durumda. Kaza ile ilgili mahkeme ise devam ediyor.

KENDİN BATIR KENDİN BUL

Demir-çelik konusunda büyük bir sıkıntının bulunduğu Türkiye'de batmış bir gemi kadar değerli şey bulmak güçtür. Onbinlerce ton kaliteli hazır çelik bulup demir-çelik fabrikalarına satmak kadar kârlı başka bir iş kolay kolay bulunamaz.

Bu durumu çok iyi bilen bazı firma ve kişiler, Avrupa'dan aldıkları yarı hurda gemileri Türkiye sahillerine yakın bir yerde batırıp, sonra da bu batık gemiyi "bularak" milyonlar vururlar. Kanunlarımıza göre denizde bulunan batık gemiler bulana aittir.

Yapılacak iş basittir. Mesela Rotterdam limanından artık ömrü dolmuş ama hâlâ yüzdürülebilen bir gemiyi diyelim 50 milyon dolara alırsınız. Türkiye sahillerine kadar ite kaka getirir ve sahile yakın bir yerde batırırsınız. İlk iş olarak Rotterdam'daki sigorta şirketine "gemim battı" deyip sigorta parasını alırsınız. Sonra Türkiye'de resmi makamlara gider, "Ben falanca yerde batmış bir gemi buldum" dersiniz. Kanunlara göre batık gemi kim bulduysa onundur. Ve gemiyi söküp parçalar, demir-çelik fabrikalarına mesela 200 milyona satarsınız.

Böylece hem siz kazanırsınız, hem demir fabrikalarımız biraz rahat nefes alır.

Bakanlık onaylarsa, pamuk taban fiyatı 35 lira olacak

İZMİR (ÖZEL)

Pamuk taban fiyatlarının 25 lira tespit edilmesinden sonra pamuk fiyatlarının piyasada yükselmesi üzerine Tariş'e pamuk satan üreticinin zarar etmekten kurtarılabilmesi için fark dağıtılması isteniyor. Üreticinin bu konudaki talepleri karşısında Tariş Pamuk Birliği ocak ayı içinde yaptığı toplantılarla önce taban fiyatın 30 liraya daha sonra da devalüasyonla birlikte 35 liraya çıkarılması için karar aldı.

Tariş Pamuk Birliği Alt Başkanı Erdoğan Şimşek bu konuda yaptığı açıklamada taban fiyatın 35 liraya çıkartılması için alınan kararın bakanlığa gönderildiğini onaylanması halinde üreticiye 10 lira fark ödeneceğini söyledi. Geçmiş yönetim döneminde taban fiyatın düşük tutulduğundan yakınan Şimşek, pamuk üreticisinin giderek ayçiçeği ve buğday ekmeğe başladığını, bu durumun ülke sanayisi ve ihracat açısından son derece olumsuz sonuçlar doğuracağını söyledi. Pamuk üretiminin sürdürülebilmesi için yüksek taban fiyat verilmesi gerektiğini söyleyen Şimşek, üretici ortaklara dağıtılmak üzere bakanlıktan 600 milyon liralık kredinin çıktığını sözlerine ekledi.

Köy-Koop Başkanı son iki yıldır traktör ithalatına izin verilmediğini öne sürüyor

●Tarhan, muhalif birlikleri Köy-Koop'tan atmakla tehdit ediyor

Köy-Koop Genel Başkanı ve CHP Adana Milletvekili Nedim Tarhan, son iki yıldır traktör dışalımının engellendiğini öne sürdü. Oysa Ecevit iktidarı döneminde Köy-Koop'a traktör ithal izni verilmişti. Tarhan ayrıca birliklere gönderdiği bir genelgede, muhalif birlikleri atmakla tehdit etti.

Nedim Tarhan yaptığı bir açıklamada, 2 yıldır traktör ithalinin engellendiğini öne sürdü. Tarhan şöyle diyor: "Yerli üretim ihtiyacı karşılamazken, Köy-Koop'un son iki yıldır traktör dışalımı da engellenmektedir. Oysa Köy-Koop piyasa fiyatının en az yarısı ile aracısız olarak traktör satmaktadır. Ayrıca toplu traktör kullanımı özendirilmektedir."

Oysa Ecevit iktidarının son döneminde Köy-Koop'a 2 bin traktör ithal izni verilmiş, ancak TKP'nin güdümündeki Tarhan yönetimi birliği iflasın eşiğine getirdiğinden traktörleri alacak para bulamamıştı.

Tarhan'ın açıklamaları üzerine Üstündağ'a bir mektup gönderen Köy-Koop Ankara Birliği Başkanı Şevki Akıncı, Köy-Koop'a ithal izni verildiğine dair bizzat Tarhan'ın açıklamaları bulunduğunu belirtti.

Akıncı mektubunda, süresinde akreditifi açılan traktörleri ithal edemeyen Köy-Koop işgalcisi Tarhan'ın gerçekleri bilerek saptırdığını belirterek "Anti-demokratik ve hileli bir biçimde Genel Başkanlık koltuğunu işgal eden Tarhan'ın Köy-Koop'u, muhalif 34 Birliği bağlamadığını bilgilerinize sunarım."

Öte yandan Köy-Koop Afyon Birliği, Bakanlığın çağrısı üzerine bugün Olağanüstü Genel Kurul yapıyor. Bakanlık, Afyon Birliğine bağlı 7 kooperatifin yeniden seçim istemesi üzerine bu çağrıyı yaptı.

Afyon Birliğinin yönetiminde bulunan TKP'nin durumunun zayıf olduğu ve muhalefetin seçimleri kazanmasının beklendiği bildirildi.

Köy-Koop Ankara Birliği ise 29 Martta Olağan Genel Kurulunu yapıyor.

Nedim Tarhan Birliklere bir genelge göndererek, yönetime karşı mücadele veren Birlik yöneticilerini atmakla dolaylı olarak tehdit etti. Birliklere "bireyci tavır içerisinde Köy-Koop aleyhine girişimlerde bulunan kişiler ve başkanlar hakkında gerekli önlemi alma" çağrısında bulunan Tarhan, Birliklerin "gereken önlemi almaması" halinde ise kendilerinin önlem alacağını belirtiyor.

En çok yatırım yapan ülkelerden biriyiz ama...

ENERJİ AÇIĞINI KAPATAMIYORUZ

HABER MERKEZİ

Türkiye enerji yatırımlarının gayri safi milli hasıla içindeki payı açısından AET ülkeleri ile yapılan bir karşılaştırmada İngiltere'den sonra ikinci durumda bulunduğu belirlendi. Enerji ithalatına yapılan harcamaların gayri safi milli hasılaya oranında ise 7'inci sırada yer aldığı ve bunun AET ülkeleri içinde oldukça düşük bir oran olduğu saptandı. Buna rağmen enerji yatırımlarının Türkiye'deki açığı kapatmaya yetmiyor. İhtiyacımızın ancak yüzde 42'sini sağlayabiliyoruz.

Yapılan bir araştırmaya göre İngiltere enerji yatırımlarının gayri safi milli hasıla açısından AET ülkeleri içinde birinci sırada bulunuyor. Türkiye ile ikinci sırada, 1.89 luk oranla da İrlanda 3. sırada bulunuyor. AET ülkelerinin yıllık enerji yatırımlarının az olmasının nedeni ise bu ülkelerde enerji alt yapısının güçlü olması.

AET ülkeleri ile Türkiye'nin enerji yatırımları ve ithalatının GSMH'ye oranları karşılaştırmalı olarak yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

MEHMET SEYDA
GÜNLER GEÇERKEN

Yüzün anlamı

Bir romanda, öyküde, "Bunu duyunca Ahmet'te kaşlar çatıldı" dediğimiz zaman, daha önceki tümceye de bakarak, okuyucu, hemen yorumunu yapar; duyduğu şey en azından Ahmet'in hoşuna gitmemiştir, ya da, onu kızdırmıştır.

Dolayısıyla, yüzün çizgilerle anlamı (fizyonomi) ve bu anlamın anlatımı, gerek yazarlar, gerekse ressamlarla yontucular için büyük önem taşır. Saçları dökülmüş bir kafadaki geniş, yüksek alın her zaman zeka belirtisi midir, ya da, kaba, hantal bir çene aptallık belirtisi mi?

Eskiden öyle sanılırdı ve yazarlarla ressamlar da kahramanlarını yaratırlarken buna uygun portreler çizerlerdi. Şimdiyse durum çok değişti. Gelin, dilerseniz, konuyu birlikte deşelim, açalım biraz. Bunu yaparsak, yalnız karşımızdakini değil, kahramanlarını betimleme biçimlerine bakarak, yapıtını okuduğumuz yazarın insanları tanıma ve yansıtma becerisini de —iyi kötü— kavramış oluruz. Herhangi bir yazar, kahramanının kaşını gözünü, ağzını burnunu uzun uzadıya anlatarak, okuyucunun bu organlara dikkatini çekmek isteyebilir. "Ruhun aynası" sayılan göz, yazınsal yapıtlarda, kendine çokça pay ayrılmasını bilmiştir. Ama duyma organı kulak öyle değildir; bir kez, başın önünde değil yanlarında yer almıştır, ikincisi, uzun kulaklı hayvanların kulaklarını sallayarak bir şeyler anlatmalarına karşılık insanoğlu kulaklı hayvanların kulaklarını sallayarak bir şey anlatma olanağından yoksun kalmıştır. Dolayısıyla, bu organ DEVREYE girmez. "Kulakları küçücüktü. Sağırdı. Yelken kulaklıydı. Kulak kabarttı. Kulak asmadı" gibi sözlerle geçiştirilmesi yeterlidir.

Şimdi, gene birlikte, bir zamanlar Dişçilik Okulunun başına getirilen Prof. Dr A. Kantorowicz'in sözlerine kulak verelim:

'Bütün müsiki birkaç tondan oluşur; bir halk şarkısı da, Dokuzuncu Senfoni de. İnsanların yarattığı yazın ve bilim yapıtlarının hepsi 20-30 harfle yazılmıştır. Oysa ruhsal dil, yani mimik, üç duygu organı kasılmasından öteye geçmezken öylesine çok sayıda. değişkendir ki, biz bugün bunların hepsini anlamakta zorluk çekeriz. Aslında, el-kol-baş (vücut) hareketleri ulustan ulusa, giderek aynı ulustaki toplumsal sınıflarda ayrılıklar gösterirse de, yüzün mimik hareketleri, Darwin'in de saptadığı gibi, sarısı, beyazı ve karasıyla, bütün ırklarda aynıdır.

Buna karşın, yüzümüzün kazandığı anlam her zaman ruhsal durumumuzu tastamam yansıtmaz. (İşin içine insanca "oyunlar" karışır.) Sözgelimi, sahnede sizi mimikleri ve ses tonuyla güldürüp ağlatan bir oyuncu, belki o sırada bu oyunun içinde değil, ruhsal bakımdan çok uzaklardadır. Gene hepimiz biliriz ki, bir tapınakta kendinden geçmiş gibi davrananların ruhlarında bazen dinsel duygulanımın kırıntısı bile yoktur. Oysa bakıldığında, bütün mimikler tamamdır.

Şuna geleceğiz; mimiğin bütün materyali duygu organlarımızı çevreleyen adalelerin büzülmesinden ibarettir. "Göz ruhun aynasıdır" deriz. Ama göz penceresinden ruhun en ince derinliklerini görebileceklerini sananlar, sonunda düş kırıklığına uğramayı beklemelidirler. Çünkü gözün kendisi değişmez. Burada değişen sadece çevresindeki kaşlar ve sağa sola, yukarıya aşağıya bakış durumudur."

Hazır yeri-sırası gelmişken, Turgenyev'in "Babalar ve Çocuklar"ındaki Bazarov'un, kendisini büyüleyen kadının bakışlarının etkisini azaltmak için bir ara, *"Canım, anlamlısı-anlamsızı, güzeli-çirkini, alt yanı her göz üç tabaka.."* diye söylenişini anımsamayalım mı?

"Gövde ya da zihin yorgunluklarında gözün hareketleri tembel/gevşek ve mat olur. Hiç bir gövde ve zihin yorgunluğu yokken, insan yorgun ve uyuklar durumda bakacak olursa, gözün hareketleri gene matlaşır. Burada, mimikle fizyonominin yakın ilişkisine tanık olmaktayız. Bakışın çeşitleri denli bakış yönü de önemlidir. Sakin insan, ilgilendiği nesneye dümdüz bakar. Ama "gözetleyici" sinsi bakış, başın aşağıya eğilmesiyle, gözlerin gözetlediği şeye aşağıdan yukarıya doğru bakışıyla gerçekleşir.

Bugün artık bir kafa yapısına (Lombroso) ya da çene kemiğine bakarak bu kemiklerin sahibinin ruhsal durumuna ilişkin sonuçlar elde edilebileceğine inanmıyoruz. Estetik önemleri çok büyük olmakla birlikte, insanın asıl görünüşünü belirleyen alın ve burun da, o kimsenin karakteri üzerinde bize sağlam bilgiler veremiyor. Ruhsal devinimin etkisinde kalan organlar, yani ruhun en ince coşkularını izleyen yüz adaleleri, bize ancak uygun ve kolay anlaşılır fizyonomik belirtileri sağlayabilmektedir.

Geçici mimik hareketler sürekli olarak yinelenirse, yüzde değişmez çizgilere neden olurlar. Ve bu çizgiler yüze adeta bir "karakter" kazandırır. Öte yandan, insan yüzünde yağın bolluğu her önemli yüz kırışığını silebilir. Onun içindir ki, yağlı insanlar genellikle hiç ilginç gözükmezler. Şeytan gibi zayıf bir insan koca göbekli bir adam, huyları birbirine benzese bile, bizde ters yorumlar yaratabilirler.

Zayıflık dolayısıyla oluşan kırışıklıkların önemsizliğini açıklamaya da gerek yoktur."

Prof. Kantarowicz buralardan kalkarak mesleğine döner, dişsiz bir ağızla dişli bir ağızın yüze nasıl değişik anlamlar getirdiğini vurgular. Kuşkusuz, mimikler yalnız bir duygu organına bağlı kalsaydı, insan yüzünden anlamak kolaylaşacaktı. Bizleri yanıltan, genellikle çözümü güçleştiren şeyse, göz ve ağız adalelerinin birleşik hareketleri dolayısıyla, yüzümüzün çok değişik, sayısız ifadeler alabilmesidir.

Özetle, insan yüzü -fizyonomisiyle, mimikleriyle— bir karakteri anlamaya yetmiyor. Ona gövde yapısını ve bütün davranışlarını (behavior) ve hatta —bir yardımcı olarak— el yazısını inceleme kaçınılmazlığının eklenilmesi gerekiyor.

Aşık Veysel'i anarken

HACI YETKİN
(Anadolu Halk Ozanları Derneği 2. Başkanı)

"Ben giderim adım kalır
Dostlar beni hatırlasın.
Düğün olur bayram gelir.
Dostlar beni hatırlasın"

demiş büyük ozan Aşık Veysel. Aslında bu mısralar belki unutulanlar için geçerli olabilir. Ama Veysel için asla. Çünkü Veysel unutulmamış ki hatırlansın. Halkımız kendi yetiştirdiği değerleri hiç bir zaman unutmamış. Aksine onları günlük yaşamına indirgeyip tarlada ekin biçerken, evde ıyım dokurken, düğünde-bayramda halay çekerken ya da cem'de semah dönerken hep onların deyişlerini söylemiş, onların türküleriyle ağlamış, onların türküleriyle gülmüş. İşte Aşık Veysel de halkımızın bu zengin folklor ve kültür hazinesi içinde yerini alanlardan biri artık.

"Gün ikindi akşam olur.
Gör ki başa neler gelir
Veysel gider adı kalır
Dostlar beni hatırlasın."

21 Mart tarihi bize Veysel ustanın ölüm yıldönümünü hatırlatıyor. Ancak her yıldönümünde onun ölümsüzlüğünü biraz daha anlıyoruz. Çünkü Veysel öldükten sonra toplumumuza yalnız adı değil çok şeyi kaldı. Kendi deyimi ile uzun, ince bir yolda 77 yıl süren çileli, fakat onurlu bir yaşam süreci içinde Veysel bize gerçekten çok şey verdi. Anadolu'nun buram buram doğa ve insan kokan havasını kitlelere ulaştırdı. Gözleri olmamasına rağmen birçoğumuzun göremediklerini gördü. Dünü, bugüne getirip yarınlara ışık tuttu.

"Vatan sevgisini içten duyanlar/ Sıtkıle çalışır benimseyerek/ Milletine ulusuna uyanlar/ Demez neme lazım neyime gerek..."

Veysel usta, Şarkışla'da ozanlar yöresi olarak bilinen Emlek'in bir yayla köyünde (Sivrialan) dünyaya gelmiş (Yıl 1894). Anası Veysel'i koyun sağmaya gittiğinde şimdi mezarının bulunduğu yer olan Ayıpınarı mevkisinde doğurmuş. Göbeğini kendi eliyle kestikten sonra bebeğini sarıp sarmalayarak evin yolunu tutmuş. Birçoğunun garip karşıladığı bu durum, günümüzde bile Anadolu'da çokça yaşanan gerçeklerdendir. Ne var ki bir rastlantı da olsa böyle bir olaya toplumun ilgisinin Veysel'in adıyla çekilmesi düşündürücüdür.

İşte böylesine bir ortamda dünyaya gelen Veysel henüz 7 yaşındayken ortalığı kasıp kavuran bir çiçek salgınında gözlerini kaybetmiş. Babası bir saz almış Veysel'e, gönlünü şen etsin diye, Veysel böyle başlamış mesleğe. Fakat Veysel'in yöresi olan Emlek köyleri ozanlarla dolu. Veysel'in tanımıyla: "Ozan tohumunun sıkça ekildiği tarla". Aşık Agahi, Kemteri, Aşık Veli, Kul Sabri, Aşık Hüseyin gibi birçok halk ozanımız bu çevrede yaşamış ve yaşamakta. Veysel her gittiği cem'de, cemaatte, her katıldığı toplantı ve aşıklar meclisinde bunları dinlemiş. Görmüş ki, halkımız Yunus'ca söylüyor. Kerem gibi yanıp, Dertli gibi inliyor. Karacaoğlan'la çağıldıyor, bazen Pir Sultan gibi öfke duyuyor haksızlığa. Bazen de Köroğlu gibi coşuyor türkülerde...

"Dalgın dalgın seyreyledim alemi/ Renkler ne, çiçekler ne, koku ne,/Bir arama yaptım kendi kafamı/ Görünen ne, gösteren ne, görgü ne"

...

"Cümle varlık bir kuvvetten varolmuş"

...

"Her nesnede vardır bir türlü ibret/ Veyseli söyletir bir büyük kuvvet"

Bir bakıma türkülerle yeniden açıyor Veysel gözlerini dünyaya. Sahip çıkıyor halkımızın geçmişteki kültür mirasına. Kulak veriyor halkının sesine. Böyle böyle ışıklanıyor Veysel'in aydınlık bir dünyaya giden yolu.

"İbret ile bakarsanız /Bir varlık ki misli deniz/ Irmak çaylardan var olur/ Bir bir içinde sır olur/ Denizde cümle bir olur"

diyerek ozanca ışıyor Veysel'in kafası. Artık halkın içinde yalnız dinleyen değil, sazını çekip halkın arasında köy-köy, kent-kent dolaşan, çalıp-söyleyen, halktan aldıklarını potasında yoğurup oya gibi işledikten sonra tekrar halka sunan bir kültür ve sanat emekçisi var. Artık halktan yalnız öğrenen değil, öğrendiklerini yeni üslup ve biçimler içinde daha da yetkinleştirerek yurdun çeşitli okullarında, köy enstitülerinde halk türküleri ve aşık sazları konusunda dersler veren öğretmen Veysel usta var.

"Enstitü bir kovana misaldir/ Her türlü çiçekten alır bal yapar/ Yurdumuz içinde doğru bir yoldur/ Memlekete kanat takar kol takar/ Uyarın köylüyü varsın ayılsın/ Enstitü kuvveti yurda yayılsın/ Herkes yürüyecek yolunu bilsin/ Öğretmenler iz gösterir yol yapar"

"Enstitülü köylere yapacak neler/ Bu toplu fikirle dağları deler"

Bu büyük ozanımız hakkında şimdiye dek çok şey yazılıp söylendi. Doğal olarak bundan böyle de söylenecek. Kimi Veysel için "Halk ozanları zincirinin son halkası, bu gelenek onun ölümüyle sona erdi." gibi önyargılarda bulunurken, kimileri de çıkıp "O şişirilmiş bir balondu, onun tüm özelliği gözlerinin kör oluşu. Üne kavuşması da bundandır" şeklinde ipe sapa gelmez, iddialar savurdular. Asıl ilginç olanı da devrimcilik adına ortaya çıkıp Veysel'i güya değerlendiren kişilerden geldi. Hatta devrimci gözüken bazı ozanlar Veysel'i ölümünden sonra yeren ölçülerde şiirler yazdılar. Bunlara göre "Veysel burjuvazinin şairiydi, işlevini sürdüremedi. Düzenin bozukluğunu yeterince görüp silahını bu doğrultuda kullanmadı"

Aslında kavranılması gereken bir gerçek var. O da Veysel'i en iyi şekilde değerlendirerek onu layık olduğu yere oturtacak olanın halk olduğu, halkın büyük çoğunluğu olduğudur. Halk varolduğu sürece kültürü de varolacaktır. Doğal olarak halk kendi kültürünün ustalarını geçmişte olduğu gibi gelecekte de yaratacak ve yaşatacaktır. Aşık

AŞIK VEYSEL

Veysel bu ustalardan biridir. O, tüm kaynağını halktan almıştır. O, halkın ne bir adım gerisindedir, ne de çok ilerisinde. Halktan kopuk değildir, halkla içiçedir. Her türlü haksızlığa ve sömürüye karşı Veysel'in savaşı hep halkın çizgisinde, halkla beraber olmuştur.

"Sardı her yanımı felek çemberi/ Zulmü mazlumadır öteden beri."

....

"Aman kardeş çok üşüdüm/ Sen köşede ben dışarda/ Senin ile kardeş idim/ Sen köşede ben dışarda/ Sende deri bende deri/ Görüyon mu kör kaderi/ Sen tutmuşsun mevkileri/ Sen köşede ben dışarda/ Neler gördüm tezgahlarda/ Hiç gezmedim uzaklarda/ Hakkım vardır bu haklarda/ Sen köşede ben dışarda/ Sen gezersin halılarda/ Ben gezerim çalılarda/ Tepeleyip etme zulüm"

diye haykıran Veysel, gerçek anlamda bir dev rimcidir. Her şeyden önce Veysel hakkında sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için onun sanat anlayışını iyi bilmek ve eserlerini derinlemesine incelemek gerekir. Şu dizeler sanırım ozan hakkında daha geniş bilgi vermektedir:

"Koyun verdi, kuzu verdi, süt verdi/ Yemek verdi, ekmek verdi, et verdi/ Kazma ile döğmeyince kıt verdi/ Benim sadık yarim kara topraktır.

Karnın yardım kazmayınan belinen/ Yüzün yırttım tırnağınan elinen/ Yine beni karşıladı gülünen/ Benim sadık yarim kara topraktır"

"Katre idim bir ırmağa karıştım/ Çalkalandım, çok bulandım, çok taştım/ Gide gide bir deryaya ulaştım/ Dalgalandım coştum oldu olacak/ Derya bende ben deryada birleştik/ Ayrılmağa imkan yoktur yerleştik"

"Yezit nedir ne Kızılbaş/ Değil miyiz hep bir kardeş/ Bizi yakar bizim ateş/ Söndürmektir tek çaresi/ Alevi Sünnilik nedir/ Menfaattır varavası"

"İtimat edersen benim sözüme/ Gel birlik kavline girelim kardeş/ Elbirlikte çalışalım vatana/ Çok okul fabrika kuralım kardeş/ Çalışalım kurtulalım buhrandan/ Nedir senlik benlik usandık candan"

Görüldüğü gibi Veysel'de yalnız insan ve doğa sevgisinin uçsuz bucaksızlığı değil, toplumsal olaylara diyalektik bir açıdan bakarak, gerçekleri engin bir sanat anlayışı içinde halka yansıtma gücü vardır. Bunun yanında Veysel usta, ilerici, yurtsever, geliştirici ve halkı bilinçlendirici yönleriyle de dikkati çekmektedir. Sanatı ve yaşamı boyunca her türlü geriçiliğe ve aşırılığa karşı çıkarak halkı bölen, parçalayan davranışların karşısında olmuştur.

Her bakımdan halk kültürümüze büyük katkılarda bulunduktan sonra aramızdan ayrılan değerli ozanı, inanıyoruz ki Türkiye halkı yalnız anmakla kalmayacak, onun fikir ve görüşlerinden yararlanarak gereken dersleri çıkaracaktır.

Beşiktaş tek gole yattı: 1-0

● Adanaspor yenildi, ama ezilmedi...

MUSA SEZER

Ligin neredeyse sonuna geldik ama Beşiktaş hâlâ ilk haftalardaki gibi bocalayıp duruyor. Ne üçlü ne de ikili bir paslaşma gördük. Adanaspor 1-0 yenilmesine rağmen ezilmedi, hatta Beşiktaş'tan daha üstün oynadı diyebiliriz. Eğer savunmaya dönük oyunlarını değiştirebilselerdi, kazanmaları işten bile değildi.

İlk yarının en önemli atağında Özer, şahsi gayretiyle sürüklediği topu Selahattin'e uzattı. Bu oyuncu müsait pozisyonda olan Vedat'a topu aktardı, Vedat topu ezince, Adanaspor bir golden oldu. Birinci devrede fazla dikkate değer bir şey olmadı. Oyun daha çok orta alanda geçti. Bu devrede iki kaleci Mustafa ve Malik oyunu seyreden iki futbolcu-dular.

İkinci yarıda Beşiktaş'ı daha hareketli gördük. Ve bu kez ilk siyah-beyazlılar pas hataları yüzünden tehlikeli olamıyorlardı. 58. dakikada Beşiktaş atağında sağ tarafa aktarılan topu yakalayan Necdet kalecinin yerinde bulunmamasından yararlanarak şutunu kale içine gönderdi ve golü attı. 1-0

İkinci yarı yine orta alanda sürerken 80. dakikada Nejat'ın yerine giren A.Rıza'nın çok sert şutunu Mustafa ancak korner ile önleyebildi. Bundan sonraki dakikalarda Adanaspor'un çabaları sonuç vermeyince maç da 1-0 Beşiktaş'ın üstünlüğü ile sona erdi.

STAD: İnönü
HAKEMLER: İhsan Türe xxx - Engin Kurt xx - Muhsin Karabağ xx
BEŞİKTAŞ: Mustafa xx - Süleyman x, Ömer xx, A.Çoban x, Samet xxx - Ziya x, M.Ekşi x, K.Kılıç x - Necdet xx, Bora x, Haluk x (Şaban x)
ADANASPOR: Malik xx - Şevket x, Timuçin xxx, Mustafa xx, Mustafa 1 xx - Vedat x, Selahattin xx, İrfan xx - Nejat x (A.Rıza xx) Özer xxx, Gani xx, (Naci xx)
GOL: Necdet (dak.58)

Beşiktaş'ın Adanaspor'a tek golle yendiği dünkü maçtan bir orta saha mücadelesi görülüyor. (Fotoğraf: Öztekin ERDAĞI)

Kros Milli Takımımız büyükler, orta genç ve genç erkeklerde Balkan ikincisi oldu

CRAİVO (THA)

Romanya'daki Balkan Kros Şampiyonasına katılan Milli Takımımız büyük erkekler, orta genç erkekler ve genç erkeklerde ikinci olarak gümüş madalya kazandı.

12 bin metrelik büyük erkekler yarışmasında, Romen Floryh 37.35'lik derecesi ile birinci olurken Türk takımından Necdet Ayaz 38.09'la altıncı, Sadık Salman 38.14'le dokuzuncu, Mehmet Yurdadön 38.21'yle onbirinci, Mehmet Terzi 38.22'yle onikinci Zeki Atlı 39.12'yle onaltıncı, Ahmet Altun 39.18'yle onyedinci sırada yer aldılar. Bu dalda takım sıralamasında Romanya 13 puanla birinci, Türkiye 35 puanla ikinci, Bulgaristan da 50 puanla üçüncü oldular.

Öte yandan 8 bin metre orta genç erkekler yarışmasında en iyi dereceyi Sefa Het elde etti. Sefa Het parkuru 25.21'lik derecesiyle dördüncü sırada tamamlarken Ergun Yurdadön 25.54 ile üçüncü, Mehmet Sirek 26.13 ile onbirinci, Recep Yıldırım 26.54 ile onbeşinci oldular. Milli Takımımız bu kategoride takım ikinciliğini elde ederken yarışı Romen Aleksandru 24.51'lik derecesi ile kazandı.

6 bin metre genç erkekler yarışında Yugoslav Georgievic 18.51 ile ilk sırayı aldı. Bu kategoride İsak Kaya 19.33 ile altıncı, Hanefi Atmaca da 19.57 ile onuncu oldu. Genç erkeklerimiz bu sonuçlarla takım halinde ikinci olup gümüş madalya aldılar.

Bayanlar yarışında ise takımımızdan en iyi dereceyi gençlerde Nurten Kaya altıncı olarak elde etti. Kız takımlarımız şampiyonada sonuncu oldular.

Fenerbahçe, Trabzon'dan eli boş dönüyor: 2-0

STAD: Trabzon Şehir Stadı
HAKEMLER: Nihat Özbirgil xxx - Orhan Tarhan xxx - Yavuz Bozada xxx
TRABZONSPOR: Şenol xxx, Turgay xxx, Necati xxx, (Arif xx), Hüsnü xx, Mustafa xxx -Serdar xxx, Güngör xx, Yaşar xx - Selahattin x, (Levent xx), Galip xx, Ahmet xx.
FENERBAHÇE: Adem xxx - Onur xx, Erol xx, Cem xxx, Yaşar xx - Alpaslan x, Mehmet xxx, Önder xx - Müjdat xx, Raşit x (Selçuk x), Tuna xx.
GOLLER: Yaşar (dak. 72), Galip (dak.82)

DİĞER SONUÇLAR
Kayserispor-Rizespor: 1-0
Gaziantepspor-Altay: 3-0
Bursaspor-Zonguldakspor: 0-0
Eskişehir-Diyarbakır: 5-0
Adana D. spor-Galatasaray: 1-0

Göztepe:3 Orduspor:0

Stad: Alsancak
Hakemler: Emin Tuncalı xx, Sedat Kanat xx, Cemal Cevlan xxx
Orduspor: Alptekin x - Mustafa x, Salih x, Zafer x, (Levent x), K. Turgay xx - Güven x, (Turgay x) Arif x, Seçkin xx, Mahmut x, Cihan xx, Şenol xxx...
Göztepe: Ercan xxx - Erhan xxx, Sadettin xx, İsmail xx, Kenan xx - Ş.Mehmet xx, İsmet xxx, F. Mehmet xxx - Sadullah xx, İbrahim xx, (Kazım xx), İrfan xxx...
Goller: Dak. 22 İbrahim, dak. 32 F.Mehmet, dak. 37 İrfan.
MUSTAFA TOPRAĞIN

Maç sonrasında

Ziya Şengül: "Başarılı Trabzonspor şanssız Fenerbahçe'yi yendi"
●
Özyazıcı: "Trabzonspor Fenerbahçe önünde yine büyüklüğünü ortaya koydu"

TRABZON

Trabzonspor'un Fenerbahçe'yi 10 dakika içinde attığı 2 golle yenmesi üzerine görüşlerini açıklayan Fenerbahçe Teknik Direktörü Ziya Şengül, "Başarılı Trabzonspor, şanssız Fenerbahçe'yi yendi" şeklinde konuştu.

Teknik Direktör Ziya Şengül, sözlerine devamla şunları söyledi: "Trabzonspor gerçekten başarılı oynadı. Ancak biz de ilk yarıda elimize geçirdiğimiz fırsatları değerlendiremedik.

"Şanssız günümüzde oluşumuz Trabzonspor'un aldığı sonuçtan bellidir. Son 20 dakikada iyi oynayan Trabzonspor sahadan galip ayrılmıştır. Sonuçtan üzgünüm."

ÖZYAZICI SEVİNÇLİ

Öte yandan böylesine önemli bir maçı kazanmanın verdiği sevinçle konuşan Trabzonspor Teknik Direktörü Ahmet Suat Özyazıcı, "Trabzonspor Fenerbahçe önünde yine büyüklüğünü gösterdi" dedi. Bazı futbolcuların sakat olmasına rağmen sahaya çıkan kadronun Trabzonspor'a yaraşır bir futbol oynadığını ifade eden Özyazıcı sözlerini şöyle tamamladı:

"Şanssızlığın e hakemin kurbanı olarak Türkiye Kupasından elenmemiz bizi biledi. Şampiyonluk hesaplarımız doğru tutmaktadır. Bugün sergilenen oyun başarılı ve güçlü Trabzonspor'un varlığıdır. Sonuçtan memnunum. Fenerbahçe'yi kendi sahamızda yenmemiz daha bir memnuniyet vericidir."

Spor yazarı ve Beşiktaş Divan Heyeti üyesi

Mustafa Kızıltan, Beşiktaş'ın golünü göremeden öldü

İSTANBUL (ÖZEL)

Spor yazarı ve Beşiktaş Spor Mecmuası sahibi Mustafa Kızıltan dün oynanan Beşiktaş-Adanaspor maçını izlerken geçirdiği kalp krizi sonunda öldü.

Beşiktaş'ın 57. dakikada attığı golü göremeden geçirdiği kalp krizi sonucu hastaneye kaldırılırken yolda ölen Kızıltan, aynı zamanda Beşiktaş Divan Heyeti üyesiydi.

Basketbol liginde bir beraberlik daha

Beşiktaş: 96 Yenişehir İ.B.: 96

SALON: Anadolu Spor Sitesi.
HAKEMLER: Ertan Anadol x, Celal Gürsoy x
BEŞİKTAŞ: Ahmet (4) x, Hasan (4) x, Aydemir (6) xx, Hurşit (9) xx, Erman (40) xxxx, Battal (2) x, Abdullah (20) xxx, Vedat (11) xx
İ.B. YENİŞEHİR: Serdar (25) xxxx, Turgay (27) xxx, Yavuz (16) xxx, Sabri (8) xx, Levent (6) x, Mustafa (8) xx, Murat (6) xx
İLK YARI: 56-52 İ.B. Yenişehir lehine.

Fenerbahçe, Kolej'i son 5 saniyede yendi: 69-68

SALON: Anadolu Spor Sitesi.
HAKEMLER: Erdinç Elmastaş xx, Melih Erdem xx,
FENERBAHÇE: Rıfat (2) x, Demir x, Arif (2) x, Majek (2) xx, Apastol (12) xxx, Engin (30) xxx, Ömer (9) xx, Muharrem (4) x, Halil (8) xx.
KOLEJLİLER: Devrim (8) xx, Ömer (12) xx, Samim (16) xx, Turgay (10) xx, Ferda (6) xx, Doğan xx, Müjdat (16) xxx.
İLK YARI: 40-27 Kolejliler lehine.

Diğer sonuçlar:
İTÜ - Şekerspor: 67-75
ODTÜ - Ankaragücü: 107 - 65

Gençler Ligine katılım azalıyor

Deplasmanda 50 bin lira harcamak yerine 10 bin lira ceza ödüyorlar

ANKARA

Futbol Federasyonu tarafından düzenlenen Türkiye Gençler Liginde maçlara çıkmayan takımların sayısı her geçen gün daha fazla artıyor.

Bazı gerekçeler ileri sürerek ilk yarıda Bursaspor, Zonguldakspor, G.Antepspor, ikinci yarıda da Fenerbahçe, Altay ve Galatasaray maçlarına çıkmayan Diyarbakırspor genç takımının şimdiye kadar 14 puanı silindi.

Böylelikle Diyarbakırspor genç futbol takımı Futbol Federasyonuna beş puan borçlandı. Diyarbakırspor genç takımının maçlara katılmaması halinde Federasyona olan puan borçları daha da artacak.

Diyarbakırspor Kulübü yöneticileri bu durum karşısında şunları söylüyorlar:

"Her deplasman maçı bize 50 bin liraya mal oluyor. Oysa gitmediğimiz maçlar için Federasyona 10 bin lira ceza ödüyoruz. Bu durumda biz kârlıyız. Şu anda Federasyona 5 puan borcumuz var. Oysa bu borç otele, lokantaya ve otobüs şirketlerine olabilirdi."

Gözlemciler artık gizli olmayacak

ANKARA

Futbol Federasyonu Başkanı İbrahim İskeçe maçlara gönderilen gözlemcilerin kimliklerinin artık gizlenmeyeceğini açıkladı

Ankara'da yapılan gözlemci seminerinde konuşan İskeşe "Gözlemcilerin hakemlerle işbirliği yapmaları gereklidir. Bundan böyle görevli arkadaşlarımız hiç bir şekilde kimliklerini saklamayacaklar" dedi.

Gözlemciler ise seminerde ücretlerinin artırılmasını ve verdikleri rapora göre işlem yapılmasını istediler.

Öte yandan hakemlerin gelmemesi halinde gözlemcilerin mahalli bölge hakemleri ile maça başlayamayacakları açıklandı.

Vinylex: 3- Maltepe: 1

Türkiye deplasmanlı voleybol ligine tek maç ile devam edildi ve Anadolu Spor Sitesindeki karşılaşmada Vinylex, Maltepe'yi 3-1 mağlup etti.

Güney Sanayi'yi 82-75 yenen

Muhafızgücü 2. Lig şampiyonluğunu garantiledi

ANKARA

Türkiye 2. deplasmanlı basketbol liginin önemli maçında Güney Sanayiyi 82-75 mağlup eden Muhafızgücü şampiyonluğu garantiledi. Muhafızgücü karşılaşmanın ilk yarısını 44-40 önde kapattı.

Liselerarası Serbest Güreş Birinciliğini Malatya kazandı

KAHRAMANMARAŞ

Gençlik ve Spor Bakanlığı Okuliçi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen Gençler Serbest Güreş Birinciliğini 21 puanla Malatya kazandı. Malatya'nın ardından Elazığ 15 puanla ikinci, Bitlis de 14 puanla üçüncü oldular. Müsabakalara sadece bu üç ilin temsilcileri katıldı, Adana ise müsabakalar sırasında şampiyonadan çekildi.

Değişik...

(Baştarafı 1. sayfada)

Katılmalar dolayısıyla TİKP Kiraz İlçe Örgütünde düzenlenen törende, bütün katılanlar adına bir konuşma yapan Alaattin Okka, "CHP Genel Başkanı Ecevit'in 5 Haziran 1977 öncesinde seçim meydanlarında verdiği sözlerin hiç birini tutmadığını" belirterek "Kuvai Milliye ruhunun partisi olan CHP'nin Rus uşaklarına ve maceracı çetelere teslim edilmekte olduğunu, bu yüzden istifa ettiklerini" söyledi.

Okka, bu duruma gelen CHP'den kopmaların kaçınılmaz olduğunu söyleyerek "DP'den, SDP'den, CHP'den, AP'den, TİP'den ayrılarak halkın kurtarıcısı ve biricik partisi olan TİKP'ye katılıyoruz. Rusya'nın yıkıcılığına ve MHP'nin terörüne karşı 45 milyonun birliği için, milli bağımsızlığımızı göz bebeği gibi koruyacak olan TİKP saflarında mücadeleye devam edeceğiz" dedi.

Katılma töreninde konuşan TİKP Merkez Komitesi üyesi ve İzmir İl Başkanı Oktay Kutlu da "Kiraz'da yaşadığımız bu durum münferit bir olay değildir. Türkiye'nin her tarafında bir deprem yaşanmaktadır. 50 yıldar beri, ülkemizi yöneten düzen partilerinin, hakim sınıf partilerinin gerçek yüzlerini gören halkımız kendi partilerine, düzeni değiştirecek, işçileri, köylüleri kurtaracak, emperyalizme, toprak ağalığına son verecek, ülkenin bağımsızlığı konusunda verilecek en küçük tavize izin vermiyecek, Türkiye İşçi Köylü Partisine yönelmektedir" dedi.

Baharı...

(Baştarafı 1. sayfada)

rinde doğuveren güneş pencereden odalara sızdırdığı ışınlarıyla ilk müjdeyi verdi ve İstanbullu'lar soluğu kırlarda aldılar.

Ne bir ısıtımlık odun derdi, ne tüpgaz kuyruğu ne geçim sıkıntısı, ne de soğukta eve kapanan aile bireylerinin hiç yüzünden çıkan kavgaları... Dün Sultanahmet çimenlerine oturan insanlara, temiz havada yenen elmanın tadı "alt tarafı soğanı" 50 liraya yükselten hayat pahalılığını unutturuveriyor.

Sade ve anlamlı bir tören

(Baştarafı 1. sayfada)

ce vardı. Bizi sıcak candan bir ilgiyle karşılayan, iki eliyle iyice kavrayarak ellerimizi sıkan partililer, içeriye buyur ettiler.

Herkes toplanmıştı. Çoğunluğunun köylü, çiftçi olduğu anlaşılan aşağı yukarı her yaştaki partililerin gözleri parlıyordu, herkes neşeliydi.

TİKP'ye katılanların listesi verildi. Kimin hangi partiden ayrıldığı, istifa ettiği partideki görevi neydi, bunlar belirtilmiş. CHP İlçe Yönetim Kurulu üyesi, CHP Belediye Başkan adayı, CHP Gençlik Kolları Başkanı, DP Yönetim Kurulu üyesi, AP delegesi, SDP İlçe Başkanı, CHP delegesi,... ve herkesin isminin karşısında imzası.

Katılanların mesleklerini sordum, İlçe Başkanı Mehmet Kütün listeye göre tek tek anlatmaya başladı. Mühendis, terzi, kahveci, pastacı, manifaturacı, boyacı, şoför, gömlekçi, muhasebeci ve çok miktarda rençber. Partideki törene tam vaktinde gelip biter bitmez hemen gitmelerinden de anlaşıldığına göre katılanların hepsi de iş güç sahibi, sürekli çalışan insanlar.

Yıllardan beri Kiraz'da değişik siyasi partilerde çalışmalar yapan, Kirazlıların "siyasetçi" olarak bildikleri bu [illegible] partiye katılıyorlardı.

Kiraz'da yapılan tören de sade bir törendi. İktidar partilerinin lüks otellerde yapılan tantanalı törenlerine benzemiyordu. Sade, ancak anlamlı bir [illegible] "kendi partimize katıldık" diyorlardı.

Cumhurbaşkanı ve hanımlar

(Baştarafı 2. sayfada)

bu dönemde siz olmayasınız? Buraya kadar tamam. Ama yağcı hanım ekliyor yürek biçimine soktuğu boyalı ağzıyla:

— Sayın Emel Korutürk sahibesi olmadı mı?... Düşlerinde bile görseniz?...

Burada hanımcağızım dur!... İnsanın tepesinin kapağını attırma! Doğal olarak, Emel Korutürk'e bir düş [illegible]. Onun düşleri, başka şeylerle doluydu: Sanat, bilgi, çocukları... Daha başka bir [illegible]

şanın umuttuğu zarif şeyler...

Başka türlü bir görgü havası içinde gözlerini yaşama açmış... Eşinin son görevini de görev saydı, yardımcı oldu sadece. Tamam mı, ey hanımcığım!..

Burca pederşahi, bizim beyler, bir tek kez pederşahilerini yerine kullanırsalar da, ileri geri söylemesinler, baklava börek arasında eşleri...

Çok zarif bir hava, çok zarif bir hatırı bıraktın Pembe Köşk'te Emel Korutürk!... Çok kimsenin düşünde bile göremeyeceği bir hava!

Apocular, Doğuda şoförlerini öldürdükleri arabaları Ankara'da satıyorlar

HABER MERKEZİ

APOCULARIN Doğu bölgesinde şoförlerini öldürdükleri arabaları Ankara'da satışa çıkardıkları belirlendi.

Ankara'nın Aydınlıkevler semtinde bir galeride satışa çıkarıldığı öğrenilen araba hakkında yapılan soruşturma sonucunda bunun Beşiri'de şoförü ölü olarak bulunan oto olduğu anlaşıldı. 22 Ocak günü 56 AL 484 plakalı otomobiliyle Diyarbakır'dan Beşiri'ye yola çıkan Osman Yurdan, TPAO Sarıca Kampı civarında ölü bulunmuş, arabası ise bulunamamıştı.

Yetkililer, Ankara'nın çeşitli galerilerinde buna benzer 5 kadar şoförü öldürülmüş arabanın satışa çıkarıldığı sırada bulunduğunu belirttiler.

DİYARBAKIR'DA

Bağlar Korhat semtinde bulunan bir kahvehaneye iki saldırgan tarafından yaylım ateşi açılması sonucu Kerim Hamidanoğlu adlı bir kişi öldürüldü. Olayda kahvehanenin yanındaki bir ekmek fırınının sahibi olan Sabri Karabulut ve kimliği belirlenemeyen bir kişi de yaralandı. Olayla ilgili olarak 20 kişinin gözaltına alındığı, öldürülen Hamidanoğlu'nun da aranan bir kişi olduğu ve üzerinde bir tabanca bulunduğu bildirildi.

Emek Sineması sahibi Sıraç Kolsuz maskeli üç kişinin silahlı saldırısına uğrayarak yaralandı. İzzetpaşa Caddesi üzerinde bulunan Emek Sineması önünde meydana gelen olayda yoldan geçmekte olan Recep Yılmaz ve Mustafa Emek adlı çocuklar da yaralandı. Saldırganlar kaçtılar.

MANİSA'DA

Manisa'nın Akhisar ilçesi Süleymanlı kasabasında kimlikleri belirlenemeyen kişiler tarafından iki gece bekçisine yaylım ateşi açıldı. Ekrem Bagul adlı bekçi öldü, Fedai Aslan Akhisar Devlet Hastanesine kaldırıldı.

İZMİR'DE

Gürçeşme Cami Durağında pusu kuran Halkın Yolcuları kahveden çıkan Remzi Akgülün, Mahmut Akgülün ve Ramiz Güler adlı Türkiye İşçi Köylü Partisi taraftarlarına silahlı saldırıda bulunarak yaraladılar. Mahmut Akgülün adlı öğrencinin durumunun ağır olduğu bildirildi. Saldırganların Hoca lakabıyla tanınan İbrahim Aras, Metin ve Şakir adlı Halkın Yolcuları olduğu saptandı.

İSTANBUL'DA

İstanbul Çağlayan'da semtin ev, ev taranması şeklinde yapılan genel arama sonunda 100 kişi gözaltına alındı.

Çapa Tıp Fakültesi profesörlerinden Alp Göksun Göztepe Taş Mektep Sokaktaki evinin önünde silahlı iki kişi tarafından soyuldu. "Sen faşist misin" diye soran soyguncular profesörün 6 bin lirasını alarak kaçtılar.

KONYA'DA

Çağdaş Hukukçular Derneği Konya Şube Yönetim Kurulu üyesi avukat Aytekin Olcay'ı öldüren ve iki kişiyi de yaralayan Hasan Çiftçi adlı katil, aynı zamanda bir süre önce yazıhanesinde silahlı saldırıya uğrayarak yaralanan CHP İl Yönetim Kurulu Üyesi avukat Ali Niyazi Uğur'a saldırıda bulunan kişi olduğunu itiraf etti. Av. Ali Niyazi Uğur da Hasan Çiftçi'yi kendisine saldırıda bulunan kişi olarak teşhis etti.

ANKARA'DA

Etlik Piyangotepe Mahallesinde 18 Kasım 1979 günü sağ eğilimli Dursun Gülbağ'ın öldürülmesi ve Halit Yalçın'ın yaralanması olayına karıştıkları iddiasıyla Dev-Yolcu oldukları belirtilen Satılmış Sulha ve Abbas Ceylan tutuklandı. İki sanığın üzerinde iki tabanca ve 34 mermi ele geçirildiği ve tabancaların sözkonusu öldürme ve yaralama olayında kullanıldığının saptandığı açıklandı. Sanıklar tutuklanarak Mamak Askeri Cezaevine konuldu.

ADANA'DA

Adam öldürme, yaralama, güvenlik kuvvetleriyle silahlı çatışmaya girme, ev kurşunlama ve bombalı pankart asma gibi suçlardan aranan Nizamettin Doğan, Selçuk Argüç, Metin Yüzer adlı sanıkların yakalandıkları, İbrahim Gültekin ve Ahmet Bultanlı'nın ise arandığı açıklandı.

Yunus Emre Öğretmen Lisesi öğrencilerine
Önce komandolar saldırdı, sonra okul müdürü dövdü, jandarma da gözaltına aldı
● MHP'li müdür okuldaki Atatürk köşesini kaldırtmış

ESKİŞEHİR (ÖZEL)

ESKİŞEHİR Yunus Emre Öğretmen Lisesi öğrencilerine geçtiğimiz hafta yapılan saldırıdan sonra, komandolar 21 Mart Cuma akşamı da Atilla Korkmaz, Mustafa Koca ve Zeki Ramazan Özden adlı öğrencilere saldırdılar. Okulda öğrencileri birleştirici, öğrenim özgürlüğünü savunan kişiler olarak bilinen bu öğrencilere saldırılması, diğer öğrenciler tarafından da nefretle karşılandı.

Kendilerine yapılan saldırıdan sonra, okul müdürüne giden öğrenciler, durumu anlatmak istediler. 2. yarı yılda, AP hükümeti tarafından atanan okul müdürü Ali Yücedağ, kendisine şikayetlerini anlatmaya gelen Mustafa Koca, Zeki Ramazan Özden, Atilla Korkmaz ve kardeşi Cengiz Korkmaz'ı dövdü. Daha sonra yaralarını pansuman ettirmek için revire giden öğrenciler, okul müdürünün karakoldan getirdiği jandarmalara teslim edilerek, nezarete alındılar.

Halk tarafından MHP'li olarak bilinen Mahmudiye Jandarma Karakol Komutanı ile araları iyi olan Okul Müdürü Ali Yücedağ'ın, 2. yarı yılın başlamasıyla, okuldaki faşist saldırıların arkasında olduğu belirtiliyor. Ali Yücedağ'ın okul müdürlüğüne atandığı ilk günden itibaren okul kütüphanesindeki Fakir Baykurt, Orhan Kemal, Yaşar Kemal ve Aziz Nesin gibi ünlü yazarların kitaplarını kaldırttığı, yerine din kitapları koydurduğu, okul salonundaki Atatürk köşesini kaldırttığı, öğretmenlere karşı, "ben AP ne CHP, tek yol MHP" dediği bildiriliyor.

19. Dünya Tiyatro Günü perşembe günü kutlanacak

İSTANBUL (ÖZEL)

Uluslararası Tiyatro Enstitüsü Türkiye Ulusal Merkezi İcra Komitesi, bir açıklama yaparak, 1962'den beri her yıl 27 Mart olarak benimsenen Dünya Tiyatro Günü'nün 19.sunun perşembe günü kutlanacağını belirtti.

Açıklamada 1977'de saptanan, her ülkenin kendi sanatçıları tarafından Dünya Tiyatro Günü için ulusal bildiri hazırlama geleneğinin bu yıl da sürdürüldüğü vurgulandı. 1978'de Muhsin Ertuğrul, 1979'da Haldun Taner tarafından hazırlanan ulusal bildirinin bu yıl Türk tiyatrosunun ilk kadın sanatçısı Bedia Muvahhit tarafından yazıldığı bildirildi.

Bedia Muvahhit'in kaleme aldığı bildirinin metni şöyle:

"Biz üç parçadan oluşan bir sanatın insanlarıyız. Bu parçaların bir kısmı yazarlar, bir kısmı oynayanlar ve diğerleri seyredenlerdir. Bunların biri eksik olsa tiyatro denilen sanat da olmaz. Bu ta bilinmeyen zamanlarda böyle teşekkül etmiş, sonunu bilemeyeceğimiz zamanlara kadar böyle gidecektir.

"Sanatımız barış ve sevginin birleşmesiyle doğdu ve biz onun işçileri, üstünde yaşadığımız kürenin her tarafına barış ve sevgiyle ama birbirimizden ayrılmadan yayıldık.

"Ben Londra'da yaratılmış bir Desdemona'yı İstanbul'da canlandırır ve seyircilerime sevdirirken aynı sevgi, aynı dostlukla Tokyo'daki sanatçı da, aynı yazarın sözlerini benim ruhumun duygusuyla dile getiriyordu.

"Biz tiyatrocular, seyirciyle birbirimizin ismini, cismini bilmiyoruz. Yüzlerimizi görmedik, tanımıyoruz. Ama adeta aynı ruhla yaşıyoruz. İşte sanatımız böyle sevgi bağlarıyla meydana [illegible]

Dünya İslam Kongresi 8. Genel Kurulu Kıbrıs'ta yapılıyor

İSTANBUL (AA)

Dünya İslam Kongresi 8. Genel Kurulu Kıbrıs'ta yapılıyor. Genel Kurula Türkiye'den de Devlet Bakanı [illegible]

KAYIP— Nüfus hüviyetimi kaybettim, hükümsüzdür. A.Metin GÜL

Sezgin: "Paylaşımdaki adaletsizliklerle fazlaca uğraşmayacağız, pastayı büyüteceğiz"

İSTANBUL (ÖZEL)

Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti tarafından düzenlenen "Yeni Vergi Tasarısının Getirdikleri ve Türk Ekonomisine Etkileri" konulu toplantı dün yapıldı. Toplantının açış konuşmasını yapan Maliye Bakanı İsmet Sezgin, Türkiye'deki sosyal ve ekonomik sorunların daha yüksek bir üretim düzeyine çıkan ekonomide daha kolay çözülebileceğini belirterek, "Mevcudu paylaşmakla sınırlı kalmak ve bunun adaletsizlikleri ile lüzumundan fazla uğraşmak uzun vadede ülkeye hiç bir şey katmaz. Tabii ki mevcut paylaşmadaki adaletsizlikler ıslah edilecektir, ama bu ıslahın dahi en iyi yolu, paylaşılacak olan pastayı sürekli artırarak, artışların düşük pay alanlara dağıtılmasının paylaşılmasıdır" şeklinde konuştu.

Tasarılarla, ücretlilere 2-6 bin liralık bir vergi indirimi getirildiğini söyleyen Maliye Bakanı, bu tasarılarla ücretlere tavan getirildiği, toplusözleşme haklarının kısıtlandığı biçimindeki iddiaların gerçeği yansıtmadığını savundu.

İşkenceden yürüyemeyen gence, sadece beş günlük rapor verildi

İZMİR (ÖZEL)

KENDİ çabasıyla yürüyemeyecek kadar dövülen ve kaburgalarında kırık olduğu sanılan Kaplan Uçuk'a Adli Tıpta sadece beş günlük rapor verildi.

Emniyette onbeş gün işkence gördükten sonra, getirildiği İzmir adliyesinde "kendisini uzun süredir aradığını ileri süren" turuncu renkli bir polis arabasının şoförü tarafından da dipçikle dövülen Uçuk'un, omuriliğindeki zedelenme nedeniyle de ayağa kalkamadığı öğrenildi.

Falakadan ayakları patlamış ve vücuduna pek çok yerden elektrik verilerek parmak uçları morarmış halde Buca Cezaevine götürülen Kaplan Uçuk, en az iki kişinin yardımı olmadan yürüyemiyor. Uçuk, sürekli olarak göğsünün yandığını belirterek, konuşmak ve hatta nefes almakta bile güçlük çekiyor.

Kesin olarak tedavi görmesi gerektiği halde götürüldüğü İzmir Adli Tabibliğinde kendisine sadece beş günlük rapor verilen Uçuk, bu tutum üzerine cezaevi savcılığına birkaç kez başvurarak yasal isteklerinin yerine getirilmesini istedi.

İSTANBUL'DA DA BİR GENCE İŞKENCE YAPILIYOR

17 Mart Pazartesi günü genel bir arama sırasında gözaltına alınan Türkiye İşçi Köylü Partisi (TİKP) Kartal İlçesi Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Özkaya'ya bir haftadır işkence yapıldığı öğrenildi.

Konuya ilişkin basına bir açıklama yapan TİKP Kartal İlçesi Basın Bürosu şunları bildirdi:

"17 Mart Pazartesi günü gözaltına alınan ilçe yöneticimiz Hasan Özkaya'ya 1. Şubede işkence yapıldığını öğrenmiş bulunuyoruz.

"Çeşitli kanıtlar işkence yapıldığını göstermektedir. 1. Şube ve diğer yetkili merciler Hasan Özkaya'nın bulunduğu yerin partimizden ve akrabalarından günlerce saklamıştır. Soruyoruz? Bulunduğu yeri saklama ihtiyacı neden duyulmuştur? Ayrıca aynı günlerde 1. Şubede gözaltında bulunan bir yurttaş Hasan Özkaya'ya ağır işkence yapıldığını partimize bildirmiştir.

"Bu çağdışı tutumu şiddetle protesto ediyor, Hasan Özkaya'nın derhal Adli Tabipliğe sevk edilerek muayenesini ve mahkeme önüne çıkarılmasını istiyoruz."

Adaylar...

(Baştarafı 1. sayfada)

Öte yandan, aday olmamasına rağmen Anayasaya ve Meclis İç Tüzüğüne göre turlara geçilebileceği halde, bir üyenin itirazı üzerine oturumun kapatılması çeşitli yorumlara neden oldu.

Meclis Başkanı Cahit Karakaş'ın bir itiraz olduğu takdirde oturumu kapatacağını söylemesi üzerine itiraz eden CHP Hatay Senatörü Mehmet Sönmez, Parlamentonun itibarını korumak için böyle bir harekette bulunduğunu belirtti. Mehmet Sönmez, "Böyle önemli bir seçimde aday gösterilmemiş olması ve aday olmadığı halde bizim oy kullanmamız ciddiyetsiz bir tutum olacaktı. Parlamentonun kamuoyundaki itibarını zedeleyecektir" dedi.

KARAGÖZOĞLU "BİZ ÜZERİMİZE DÜŞENİ YAPTIK"

CHP Millet Meclisi Grup Başkanvekili Coşkun Karagözoğlu ise Cumhurbaşkanlığı seçiminin nasıl bir gelişme izleyeceği konusunda partilerinin tutumunun açık olduğunu belirterek, "Biz üzerimize düşeni yaptık" dedi. Karagözoğlu, AP'ye yaptıkları diyalog çağrısından ve anlaşmaya hazır olduklarını açıklamalarından sonra sorumluluğun diğer tarafa ait olduğunu belirtti.

Partilerinin herhangi bir aday gösterip göstermeyeceği sorusuna karşılık Karagözoğlu, bütün milletvekillerinin Cumhurbaşkanlığına adaylıklarını koymaları ya da başka bir parlamenteri aday göstermelerinin Anayasal hakları olduğunu söyledi.

BATUR ADAY GÖSTERİLMEYİ BEKLİYOR

[illegible]

ŞENER BATTAL ADAY ÇIKMAMASINI CESARETSİZLİĞE BAĞLIYOR

[illegible] retsizliğinden dolayı dün turlar yapılamadı" dedi.

Battal, partilerinin aday gösterip göstermeyeceği konusunda da "Seçimi geciktirmek istiyorlar, diyecekleri için parti olarak bir aday göstermeyeceğiz" dedi.

FAHRİ ÇOKER: YENİ CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE YENİ BİR UMUTTUR"

Cumhurbaşkanlığı Kontenjan Senatörü Fahri Çoker Yankı dergisinin sorularını cevaplarken, yeni Cumhurbaşkanı seçiminin sorunlara çözüm yolunda yeni bir umut olduğunu söyledi.

Çoker "10 yıldan beri sürekli tırmanmakta olan anarşi ve terör bizi, yönetimi çok zor bir ülke haline getirmiştir. Teşhis ve tedavide ortak bir tutum alınamaması ve dolayısıyla önleyici çabaları yoğunlaştırmak imkanının bulunmaması bunalımı artırmıştır" dedi.

Fahri Çoker, 1961 Anayasası ile başlayan uygulamanın, Cumhurbaşkanı ile Meclisin her türlü ilişkisini kesmesinin de yararlı değil, zararlı olduğunu belirtti.

Tepebaşı Gazinosunda yapılan Kongreden bir görüntü

Liman Dok Sendikası Kasımpaşa Şube Kongresi yapıldı
Tersane işçileri Afgan gerillalarına aylıklarından 100'er lira bağış yapıldı

İSTANBUL (ÖZEL)

Türk-İş'e bağlı Liman Dok ve Gemi Sanayii İşçileri Sendikası Kasımpaşa Şube Kongresi 22 Mart 1980 günü Tepebaşı Gazinosunda yapıldı. Kongre Hamdi Büyükak'ın verdiği önerge üzerine İstiklal Marşının okunması ile başladı. [illegible] tutumu tepkiyle karşılandı.

Kongrede Hamdi Büyükak, Hüseyin Helvacı, Hüseyin Kılıç'ın verdikleri önerge ile Selami Aydın'ın verdiği önerge birleştirilerek Rusya'ya karşı direnen Afgan gerillalarına yardım için aylıklardan 100 lira [illegible]

Mem-Der Ankara Şubesi: "Türkiye Elektrik Kurumunda sürgünler geri alınmalıdır"

ANKARA (ÖZEL)

Mem-Der [illegible]

İlgiyle izlenen Motor Meslek Lisesi Diyarbakır Halk Oyunları Ekibi sahnede sınav verirken. (Fotoğraf: İsmail Büyükbaş)

Spor ve Sergi Sarayı cıvıl cıvıl liseli gençlikle doldu taştı
Liselerarası Müzik ve Halk Oyunları Yarışması büyük ilgi gördü

İSMAİL BÜYÜKBAŞ

Milliyet gazetesinin her yıl düzenlediği geleneksel Türkiye Liselerarası Müzik ve Halk Oyunları Yarışmasının elemeleri büyük ilgi gördü

Halk müziği, halk oyunları ve Batı müziği dalında düzenlenen yarışmalar üç gün boyunca Spor Sergi Sarayının liseli gençlikle dolup taşmasına yol açtı.

Milli giysileriyle çeşitli yörelerden derlenen halk oyunları ve halk türküleri büyük bir kalabalık tarafından coşkuyla izlendi.

Öte yandan her yerde halkın huzurunu bozmaya çalışan MHP ve sahte solun etkisi altındaki bazı küçük gruplar salondaki gençliğin huzurunu bozmak istedilerse de başarılı olamadılar.

Elemelerde başarı gösteren okullar 5 Nisanda yapılacak olan Türkiye finallerine katılacaklar.

Hükümet...

(Baştarafı 1. sayfada)

güvenliğimize ve iç barışa zarar vermektedir. İşçilere yapılan haksız işlem ve onları daha kötü yaşam koşullarına mahkum etmek iç barışa darbe indirmektedir. Patronların çıkarlarını savunarak ve emekçileri karşıya alarak iç barış sağlanamaz.

"Demirel hükümetinin MESS ve Marsa grevlerini ertelemesi en çok kargaşalık için pusuda bekleyen güçleri sevindirecektir. Moskova yanlısı TKP ve her türden maceracı akımın, işçi haklarının savunucusu pozlarına girerek ortalığı karıştırmasına zemin hazırlamaktadır.

"Türkiye İşçi Köylü Partisi, işçilerimizin hak mücadelesini sonuna kadar desteklemektedir. Partimiz, işçi sınıfımızın gerek patronların ve Demirel hükümetinin, gerekse Moskova'nın kışkırttığı işçi düşmanı yıkıcı akımların engellerine karşı başarısı için her türlü çabayı gösterecektir."

Ağırnaslı: «Sıkıyönetim yasasındaki değişiklikle savunma hakkı ortadan kaldırılmak isteniyor»

ANKARA (ÖZEL)

ÇAĞDAŞ Hukukçular Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Niyazi Ağırnaslı, "Sıkıyönetim Yasasında yapılmak istenen değişiklikle savunma hakkı ortadan kaldırılmak istenmektedir" dedi.

Dün Petkim-İş Sendikasında bir basın toplantısı düzenleyen Ağırnaslı, Konya'da Çağdaş Hukukçular Derneği Yönetim Kurulu toplantı halindeyken saldırıya uğradığını, iki kişinin yaralanarak bir kişinin öldürüldüğünü, saldırganın adının Hasan Çiftçi olduğunu söyledi.

Ağırnaslı, avukatlar saldırıya uğrarken, Sıkıyönetim Yasasında değişiklik tasarısının tartışılması sırasında MSB Kanunlar Dairesi Başkanının avukatların şiddet olaylarında beyin rolü oynadığını, örgütsel davalarda militan avukatların bulunduğunu söylediğini belirterek, "Kamu görevi yapan avukatlar, kamuoyunda küçük düşürülmeye çalışılmasına asla müsade etmeyecekler" dedi.

Ağırnaslı, Doğan Öz'ün ölüm yıldönümünde anma toplantısına Sıkıyönetim Komutanlığının izin vermediğini de belirtti.

DGBF...

(Baştarafı 1. sayfada)

melidir.

"2. Kredi ve Yurtlar Kurumu, kendine bağlı yurtlarda bizzat kurumun önayak olmasıyla öğrencilere ucuz yemek çıkartmalıdır. Ayrıca Kurum şehirlerde çeşitli lokantalarla anlaşarak öğrencilere indirimli tarife sağlayabilir.

"3. Yurtlar zorbalardan temizlenmeli, ihtiyacı olan her öğrencinin hangi fikirden olursa olsun kalabileceği bir ortam yaratılmalıdır. Binlerce öğrencinin ihtiyacı olduğu halde yurtların boş kalmasının nedeni zorbaların tahakkümüdür. Örneğin, İstanbul AÖS yurdunda bir avuç Dev-Solcu zorba, fikirlerini beğenmedikleri öğrencileri yurda sokmamakta ve yurdu üs olarak kullanabilmektedir. Bugüne kadar çeşitli başvurularımıza rağmen bir sonuç alınamamıştır.

"4. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yönetim Kurulu'nda öğrencilerin temsilcisi mutlaka sağlanmalıdır."

Öğrenim özgürlüğü

(Baştarafı 8. sayfada)

bu engellemenin durdurulup durdurulmayacağının takipçisi olmaya devam edeceğiz.

12 Mart akşamı Hacettepe Yurdunda Dev-Yol, Kurtuluş ve Halkın Kurtuluşu grupları sözümona 12 Mart'ı protesto için bir gösteri yaparlar. Gösteriye öğrencilerin çoğu katılmaz ama, sahte solcular yine de amaçlarına ulaşırlar. Çünkü yurdu basan askerler, olayla ilgisi olmayan ve TV seyretmekte olan öğrencileri alıp götürürler.

150 kadar öğrenci halen gözaltında, olayı yaratanlar ise yine ortada yok. Gözaltına alınanlar sınav haklarının yanması, hatta okuldan atılma tehlikesiyle karşı karşıya.

Bu da öğrenim özgürlüğünün kendine solcu adını takmış sorumsuzlar tarafından engellenmesinin örneği.

Biri ilerici, devrimci ne varsa onları maceracılık adına istismar edip, tertipler yaratır. Kendisi kenara çekilip öğrenci çoğunluğunu yakalattırıp öğrenimi engeller. Öteki iktidarın ve okul yönetimlerinin kanatları altına girerek öğrencileri okula gelemez hale getirir. Görev yine öğrenci kitlesine düşüyor. "Sessiz çoğunluk" okula ve eğitime sahip çıkarak bu iki paraziti yapayalnız bırakmalı ki, öğrenim özgürlüğüne kavuşabilsin.

ANMA

Yurtsever devrimci, baba oğul

Ramazan ve Sadun Haşimoğlu'nu

şehit edilişlerinin birinci yıldönümünde saygıyla anıyoruz.

Silopi'de Rus Uşağı Cephede açıkça yer alan KUK'çu katiller tarafından hunharca şehit edildiler.

ŞEHİTLERİN ANILARI MÜCADELE YOLUMUZU AYDINLATACAKTIR. ONLARI KATLEDENLERİ, HALKIMIZIN MÜCADELESİ KAHREDECEKTİR.

Mücadele arkadaşları

İşçileri...

(Baştarafı 1. sayfada)

144 tabanca, 1561 mermi, 6 dinamit lokumu, 9 fünyeli bomba, 9 fünye, ve çeşitli kaçak mallar ele geçirildi.

Açıklamada yakalananların gözaltına alındığı yerler şöyle: Dev-Yol 48, Dev-Sol 13, Kurtuluş 40, Halkın Kurtuluşu 30, Devrimci Halkın Birliği 14, Halkın Devrimci Öncüleri 12, Partizan 5, Halkın Yolu 3, TİKB 5, Genç Komünistler Birliği 2, Emeğin Birliği 15 kişi.

Aydınlık — BAYAŞ Basım-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni: ORAL ÇALIŞLAR — Yazıişleri Müdürü: MEHMET ATABERK — Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR — Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu-İstanbul — BÜROLAR: ANKARA, İZMİR, ADANA, DİYARBAKIR [illegible] — YURTDIŞI BÜROLARI: ALMANYA, FRANSA, BELÇİKA, İSVEÇ, HOLLANDA, İSVİÇRE [illegible] — ABONE ÜCRETLERİ [illegible] — İLAN TARİFESİ [illegible]

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE
12 MART
EYLEMCİLERİ ANLATIYOR

Hüseyin arabadan indi. «Peşimizden ne geliyorsunuz»? diye bağırdı. Gelenler Denizler değil, polislerdi. Hüseyin fırladı

METE YAKALANIYOR

...kahlara ait otomobil Sovyet Elçi-...nüne park ederken yakalanan ODTÜ öğrencisi Mete Ertekin.

Polis tarafından yakalanan Mete Ertekin'in annesi oğluyla görüştükten sonra Emniyet Müdürlüğünden çıkarken.

...ençlerden biri kaçırılan
...yu park ederken ele geçti

ODTÜ'LÜ GENCİN ANNESİ: "OĞLUM ...

...çırmış ... Gizli ... e...ir al... ...NÖN... GÖREV... SANM... ANKA... Genel ...

Amerikalıları kaçırdıktan sonra Amerikan Sefaretini bombalamaya giderken, polislerce yakalanan Mete Ertekin'le ilgili gazete küpürlerinden biri.

POLİS TABANCASINI DOĞRULTTU. TETİĞE BASTI, FAKAT SİLAH ATEŞ ALMADI. POLİS NAMLUYA BİR MERMİ DAHA SÜRDÜ. TETİĞİ ÇEKTİ. SİLAH YİNE ATEŞ ALMADI.POLİS BİR DAHA, BİR DAHA DENEDİ

YUSUF'UN BOYU DEV GİBİ AMERİKALILARIN ANCAK BELİNE GELİYORDU. AMAÇ APARTMANININ ZEMİN KATINDA PENCEREYİ AÇMIŞ, AMERİKALILARI TEKER TEKER İÇERİ SOKUYORDU

Denizlerle dört Amerikalı Amaç apartmanının zemin katında beş gün beraber kaldılar. Apartmana ilk geldiklerinde Koray Doğan'ın açtığı yan pencereden Yusuf onları teker teker içeri soktu.

ARKADAŞLARINI ve dört Amerikalıyı Amaç apartmanına bırakan Hüseyin'le Mete, altlarında dört Amerikalının Ford steyşını hızla sonraki eylemlerini gerçekleştirmek üzere Cinnah Caddesine çıkacak yola saptılar. Peşlerinde polislerin olması onlara vız geliyordu. Ama Amerikan Sefaretini bombalamaya giderken ilk kayıplarını verdiler: Mete Ertekin.

Mete Ertekin polislerle karşılaşmalarını şöyle anlatıyor:

"Rus Sefaretinin iki sokak altı. Ben direksiyondayım. Çankaya'ya giden caddeye gireceğiz. Kestirme. Sağ tarafta arabalar parketmiş. Tek araba ancak geçebiliyor. Arkadan bir araba geliyor. Hüseyin, 'Dur bakalım,' dedi. 'Bizimkilerin başına bir şey mi geldi?' Ben, 'Bizimkilerin arabasını demin gördük, çift far yakıyordu. Bu gelen tek farlı. Ayrıca bizimkiler niye gelsinler?' dedim.

"Bizimkilerin girdiği evden, yani Amaç apartmanından 100 metre kadar uzaktayız. Ama evin civarındayız.

"Hüseyin yeniden 'Dur bakalım' dedi.

"O sırada karşıdan bir araba uzun farlarını üzerimize dikip bize doğru gelmeye başladı.

"Düşünüyorum: Karşıdan gidemem, geri dönemem, bizimkiler değilse, tam makasta kaldık. Kesin.

"Hüseyin arabadan indi. Ellerini sallayarak arkadaki arabaya, 'Ne geliyorsunuz peşimizden' diye bağırdı. Sonra, 'Fırla', dediğini duydum. Kendisi koşmaya başlamıştı bile."

Mete yakalanıyor

Ancak Mete fırlayamadı. Arabada silahını arıyordu. Amerikalıları kaçırırken karabinası vardı. Büyük bir karabina. Arabayı kullanmaya başlayınca karabinayı Hüseyin'e vermiş, yerine tabanca almıştı. Minderin üzerine bıraktığı tabancayı bulamıyordu. Kaymıştı bir yerlere besbelli.

Mete eliyle aranırken bir polis arabanın yanına gelmişti. İçeri hamle yaptı. Mete öbür kapıdan kendini dışarı atmaya çalıştı. Bir yandan hâlâ silahını arıyordu.

Fakat silahı bulamadı.

Polisin tabancası ateş almadı

Polis tabancasını kaçan Hüseyin'e doğrultmuştu. Tetiğe bastı, fakat silah ateş almadı. Polis namluya bir mermi daha sürdü. Tetiği çekti. Silah yine ateş almadı. Polis bir daha, bir daha denedi.

Mete kapıyı hızla adama çarpıp devirmeyi düşündü. Adamı yere düşürebilirse, yokuş aşağı kaptırıp kaçabileceğini hesaplıyordu.

Kapıyı polise çarptı, fakat adamı düşüremedi. Mesafe çok kısaydı.

O andan sonrasını Mete şöyle anlattı:

"Polisle kapıştık. Beni tutmaya çalışıyor, ben de habire vuruyorum. Kene gibi yapıştı bana. Üzerimde parka var. Altında gerilla elbisesi, pantalon. Ayağımdaki botlar, İngiliz komandolarının botlarından. Yani çok iyi giyimliyim. Emniyette şaşırdılar zaten, nedir bu şıklık diye.

"Neyse, adam parkayı yakalamış, ben parkadan kurtulmaya çalışıyorum. Bir çıkartabilsem, parka onun elinde kalacak, kurtulacağım diye düşünüyorum. Fakat mümkün değil. Ufak tefek birisi, ama parkayı bırakmıyor. Yerlerde yuvarlanıyoruz. Bu arada etrafımız kalabalıklaştı. Yedi sekiz polis beni yaka paça kendi arabalarının içine attı. Telsizle konuştuklarını duyuyorum: 'Birini yakaladık. Amerikalılar ortada yok' diyorlardı."

Amaç apartmanında

Denizlerin dört Amerikalı erle bindikleri lacivert Şevrole, Şair Nedim, Rüvam ve Güz Sokaklarının kesiştiği yerdeki Amaç apartmanının önünde durdu. 4 Mart sabahının ilk saatleriydi. Daha 12 Mart'a sekiz gün vardı.

Karanlıkta telaşlı adamlar arabadan indiler. Şevrolenin içinde dört Amerikalı er gözlerini yummuş, başlarını eğmiş durumda bekliyorlardı. Onlara gözlerini yumup başlarını eğmeleri emredilmişti.

Yusuf Aslan, Amerikalıları birer birer arabadan indirdi. Yusuf'un boyu dev gibi Amerikalıların ancak beline ulaşıyordu. Zemin katın penceresini açmış hepsini teker teker içeri atlatıyordu.

Deniz, Sinan ve Yusuf da pencereden içeri atladılar.

Amerikalı erler anlatıyor

Amerikalı dört er sonradan ifadelerinde Amaç apartmanına getirilişlerini şöyle anlattılar:

"Pencereden hole geçtik.. Dördümüzü de holde bulunan gardrobun içine soktular. Kapılarını kapattılar. Aradan beş dakika geçtikten sonra dolabın kapısı açıldı. Deniz Gezmiş elinde silah karşımızda duruyordu. Ceketlerimizi, evraklarımızı aldılar ve iki arkadaşı dolapta bırakıp, diğer ikimizi salona çıkardılar. İkimiz gardropta, ikimiz salonda geceledik.

"İlk gün aramızda konuşma geçmedi. Oldukça sakin ve sessiz bir gündü. Günde üç öğün yemek verdiler. Doymazsanız daha alın dediler. Gündüzleri holün iki yanında birer silahlı nöbetçimiz vardı. İlk günü silahları bize çevrik beklediler. Daha sonra bazan silahları kılıflarından bile çıkarmadılar."

Hüseyin ODTÜ'ye gitti

4 Mart 1971 sabahı saat 02.00 sıralarında polislerin elinden kurtulan Hüseyin İnan ODTÜ'deki 202 nolu odaya geldi. Soluk soluğaydı. 202 nolu odada 'bekleme' görevi verilen arkadaşlarına olanları anlattı. Recep Sakın, sonradan bize o gece sabaha kadar kimsenin uyumadığını, heyecanlı bir bekleyiş içinde oturduklarını söyledi.

Sabah saat 04.00'e doğru Koray Doğan 202 nolu odaya geldi. Koray THKP-C'liydi, fakat THKO'nun bazı işlerini yapardı. Amaç apartmanını da Koray tutmuştu ve Denizler geldiğinde dairedeydi. Koray kaçırılan Amerikalıların kimliklerini getirmişti. 202 nolu odadakiler general yerine havacı er kaçırıldığını o zaman öğrendiler.

Hemen biri daktilonun başına oturdu ve Amerikalıların kaçırılması ile ilgili bildiri yazıldı. Bildiri TRT'ye ve ajanslara dağıtılacaktı. Bu iş için bir kaç militan görevlendirildi. TRT'ye Türkan Sabuncu, THA'ya Seyfi Alkan, AA'ya da Gülay Özdeş gidecekti. Bildirilerin sabah saat 9.05'de götürülmesi kararlaştırıldı.

Bir telefon konuşması

"Zırrrr. . .Zırrr. . .Zırrr. . ."

"Alo, buyrun, burası TRT."

"Dün gece yarısı Ahlatlı'daki Amerikan üssünden, dört Amerikalıyı kaçırdık. Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu adına bildiriyorum. Size getirilecek bildiriyi aynen yayınlayın."

"Siz kimsiniz?"

". . .Tık. . ."

"Alo. . .Alo. . ."

". . . . . ."

Yarın: Amerikalıların en yaşlısını öldürün

12 Mart öncesi günlerde Deniz Gezmiş adı devrimci gençlik hareketleriyle ilgili olarak sık sık gazetelere konu olmuştu. Kamuoyu yakından tanıdığı Deniz Gezmiş'in Amerikalıları öldürebileceğine inanmıyordu. Nitekim kamuoyu haklı çıkmıştı.

Mete Ertekin yakalandıktan sonra...

METE Ertekin yakalandığında henüz sıkıyönetim ilan edilmemişti. Onu 19 Mayıs Stadyumu önündeki hazır ekip, polis karakoluna götürdü. Mete bundan sonrasını şöyle anlatıyor:

"Arkamda bir zonklama duydum. Arkadan vurmuşlar. Döndüm ve sarıldım. Korunmak için. Tarzan Mustafa. Resminden tanıdım. İlk defa onunla karşı karşıya geldik. Bana hakaretler etti. Siz erkek misiniz falan diye. Oradan Emniyete aldılar. İşkencede üç gün veya dört gün kaldım. Dördüncü günün akşamı MİT'e ...dim. Bir gün de orada kaldım. Oradan adliyeye ve merkez cezaevine. Uykusuz ve açım. İfademi alan M... işkence, elektrik ve falaka. Kalp y...nezliği olmuş, kendimden geçmişim. İğne yapmışlar."

Mete ile ilgili yayın yapan gazetelerde işkenceden bahis yoktu. Sadece şöyle deniyordu: "Bugün üçüncü gün. Mete Ertekin bütün çabalara rağmen konuşturulamadı. Amerikalıların yeri öğrenilemedi."

"MİT'deki olay şudur: Soktular beni odaya. Bana, 'S...n için iyi olmaz konuş,' dediler. Ben de, 'Tamam, konuşacağım,' dedim. 'Ancak bana biraz müsaade edin. Yemek yemeden, su içmeden, tuvalete gitmeden ve biraz uyumadan konuşamam' dedim askerlere. Kelepçeli olarak biraz uyudum. Ancak fazla uyutulmadım. Polis sadece kaba kuvvete dayanıyordu. MİT'de ise daha ince davranıyorlardı. 'Sana lüks hayat kuralım. İstersen Amerika'ya, Almanya'ya gönderelim' dediler.

"MİT'de bir tek şey düşünüyordum: Konuşmamak. Beni sorguya çeken adamı gözüm ısırıyordu. Sonunda tanıdım. Babam emekli olunca bir bakkal dükkanı açmıştı. Onun üzerinde oturuyordu. Karısı enterasan bir tipti. Adama tanışıklık verdim. 'Bakkal dükkanını biliyor musun?' dedim. 'Ne olacak?' dedi. Ben de bakkalın oğlu olduğumu söyledim. O zamanlar lisedeydim. Dört beş yıl geçmişti. Devamlı bizden alış veriş yapıyordu. 'Tanıdım, tanıdım,' dedi. Bana, 'Ne istersen yaparım, ...ların yerini söyle' dedi. 'Bak seni tanıyorum vs.vs.' Bu sefer de eski tanışıklıktan faydalanmaya çalıştı. Adamı bir daha görmedim. Evinden de taşınmıştı.

"İsim soruyorlardı. Aslında isimleri biliyorlardı, ama bir isim söylesem arkası gelecekti belli."

açıkça — DOĞAN YURDAKUL

Öğrenim özgürlüğü

10 Mart günkü yazımızda Ankara'daki Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin sorunlarını ve taleplerini yazmıştık. Aradan geçen 15 gün zarfında, bizim dikkat çektiğimiz tehlikelerin gerçekleşmeye başladığı ve 2 bin öğrencinin öğrenim görmesinin imkansızlaştırılmaya çalışıldığı anlaşılıyor.

Daha önce Çankaya Lisesinde gece eğitimi yapılan bu okul, Beşevler'deki binaya taşındıktan sonra ders saatleri değiştirildi. Böylece gündüz çalışıp gece okumak zorunda olan 12 bin kişi devamsızlıktan sınıfta kalma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıldı. Öğrenciler Sıkıyönetime başvurdular, Sıkıyönetime Ankara'nın merkezi bir yerinde olmak kaydıyla gece eğitimi yapılabileceğini bildirdi.

Buna rağmen okul idaresi direniyordu. Çünkü amaç, Beşevler'de bu okulu komandoların üs bölgelerinden biri haline getirmekti. Okul idaresi daha da ileri giderek, sanki öğrencilerin lehine bir şeymiş gibi cumartesi-pazar eğitimi koyma çalışmalarına girişti. Bundan amaç da tatil günleri eğitim olmayan çevre okulların komandolarının terör yaratarak bu okulu ele geçirmelerini sağlamaktı.

Şimdi öğrendiklerimize göre Meslek Yüksek Okulunda cumartesi-pazar günleri 8.30-15.00 arasında ders koyulmuştur. Öğrenciler "böylece öğrenim süresi kısalacak" diye kandırılmaya çalışılmış, ama herhangi bir süre kısalması da olmamıştır. MHP'li komandoların okul giriş çıkışındaki tahrikleri ise gün geçtikçe artmaya başlamıştır. Böylece adım adım amaca yaklaşılmaya çalışılmaktadır.

Öğrenciler 1600 imzalı dilekçeyi Milli Eğitim Bakanlığına vermiş bulunuyorlar.

Dilekçede, cumartesi-pazar öğreniminin kaldırılması ve ders saatlerinde değişiklik yapılması isteniyor.

Ders saatlerinin başlamasından bir saat önce ve bitiminden bir saat önce öğrenci olmayanların üstleri bile aranmadan okula alınmalarına bir son verilmesi, öğrencilerin can güvenliklerinin sağlanması isteniyor.

Devlet Bakanı Muhammet Kelleci'nin okul öğrencisi olan koruma polisinin okula silahla girmesinin önlenmesi isteniyor. Bu kişinin okulda bazı kişilerle silah alış-verişi yaptığı görülmüş. Ayrıca koruma polisi ise, Devlet Bakanını korumakla görevli. Okula gelirken neden silahını yanına alır?

Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin dilekçesinin sonucunu merakla bekliyoruz. MHP zorbalığının öğrenim özgürlüğüne yöneltttiği

Devamı say. 7 sü. 9'da)

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

19.00 HABERLER

19.05 GÜLE OYNAYA

Haftanın şarkısı Ağaç Türküsü söylendikten sonra şiiri sevmek bölümünde Ülkü Tamer'in "Uyku" adlı şiiri yer alıyor. Tekerlemeler ve oyunlar bölümünde "ellerim ayaklarım" adlı bir oyun var.

19.30 PAKİSTAN

Programda çeşitli yönleriyle Pakistan'ı tanıtıcı bir film gösterilecek.

20.00 HABERLER

20.35 UYKUDAN ÖNCE

20.45 MİNİK BALE

20.50 BELEDİYELER

1980 yılında nüfusumuzun yaklaşık yüzde 55'inin yaşadığı kentlerimizin çeşitli kesimlerinden çöp, kanal, yol ulaşım ve gecekondulardan değişik görüntülerin sunulduğu programda belediyeler ekrana gelecek.

21.35 TÜRK HALK MÜZİĞİ

İzzet Öz'ün hazırladığı programda sanatçı Özay Gönlüm sırasıyla şu parçaları okuyacak: "Elif dedim ne dedin", "Ört üstüne yorganı", "Manisa ile Bergama'nın arası", "Bir yayla isterim", "Dam başında durursun."

22.00 SPOR

22.45 HABERLER

Haftanın filmleri

25 MART SALI

Baharın geç geldiği yer

Bir Japon filmi.

Yönetmenliğini Yoji Yamada'nın yaptığı ve başlıca rollerini Hissashi Igawa-Chicko Baisko, Chisku Pyn'in paylaştıkları film, üzerinde çalışacak bir toprağa sahip olmak için yola çıkan Japon ailenin başlarına gelenleri anlatıyor.

28 MART CUMA

Dönüş

Türkan Şoray'ın hem yönettiği hem de başrolde oynadığı filmde kocası Almanya'ya giden kadının karşılaştığı zorluklar işleniyor.

30 MART PAZAR

Graham Bell'in öyküsü

Telefonun mucidi "Alexandr Graham Bell'in yaşamını anlatan filmin yönetmeni İrwing Cummings. Başlıca rollerde Don Ameche, Loretta Young, Henry Fonda Charles Coburn oynuyor. Kimi zaman başa bela olan telefonun, mucidine ne oyunlar oynadığı, bu buluşu yüzünden Graham Bell'in verdiği büyük mücadeleler kaçırılmayacak kadar ilginç.

Diğer seçmeler

25 Mart Salı günü saat 19.30'da yayınlanan MERHABA programında Türkiye Süt Endüstrisi ...munun üretici kooperatifler tüketicilerle yakın ilişkileri konu ediliyor.

26 Mart Çarşamba günü 20 ...'de TATLI ÇARŞAMBA var. her hafta sinirlendiren günlük sorunları komediye çevirerek dile getiren, sorunlarıyla da insanları güldüren Suna Pekuysal ve Ayşegül Atik bu hafta sağlık sorununu işleyecekler.

27 Mart Perşembe günü saat 20.55'de yayınlanan Gözlem programı kadının toplumdaki yeri ve önemine ayrıldı.